L. A. GEELHOED
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2006. szeptember 12. [1]

Tartalomjegyzék

I – Bevezetés ..... I - 840

II – A megtámadott határozat ..... I - 840

III – Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet ..... I - 842

IV – A Bíróság előtti eljárás ..... I - 842

V – A felperes jogalapjai és a felek érvei ..... I - 843

A – A Bizottság által a vizsgálata során feltett kérdések jogszerűségére vonatkozó első jogalapról ..... I - 843

1. Háttér és az Elsőfokú Bíróság értékelése ..... I - 843

2. A felperes kifogásai ..... I - 845

3. A Bizottság válasza ..... I - 845

4. Értékelés ..... I - 846

B – A második jogalap: a közösségi jog megsértése és helytelen alkalmazása, valamint a védelemhez való jog azáltal történt megsértése, hogy az Elsőfokú Bíróság a „piacfelosztási kulcs dokumentumot" elfogadható bizonyítékként értékelte és használta fel ..... I - 847

1. Háttér és az Elsőfokú Bíróság értékelése ..... I - 847

2. A felperes kifogásai ..... I - 848

3. A Bizottság érvei ..... I - 850

4. Értékelés ..... I - 852

1 – Eredeti nyelv: holland.

C – A harmadik jogalap: az EK 81. cikk azáltal történt megsértése, hogy a megtámadott határozatban a felperessel közölt kifogásokkal nem kapcsolatos érveket foglaltak bele ..... I - 854

1. Háttér és az Elsőfokú Bíróság értékelése ..... I - 854

2. A felperes kifogása ..... I - 855

3. A Bizottság érvei ..... I - 855

4. Értékelés ..... I - 855

D – A megtámadott határozat 1. cikke szerinti jogsértést illetően jogsértésre, a tények téves értékelésére és az indokolás hiányára vonatkozó negyedik jogalapról ..... I - 856

– A jogsértésnek a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatásával kapcsolatosan jogsértésre, a bizonyítékok téves értékelésére és az indokolás hiányára vonatkozó ötödik jogalapról ..... I - 856

1. Háttér és az Elsőfokú Bíróság értékelése ..... I - 856

2. A felperes kifogásai ..... I - 859

3. A Bizottság érvei ..... I - 862

4. Értékelés ..... I - 863

E – A megtámadott határozat 2. cikkében meghatározott jogsértéssel kapcsolatos hatáskörrel való visszaélésre, jogsértésre és a tények téves értékelésére ..... I - 869

– hatáskörrel való visszaélésre, jogsértésre és a megtámadott határozat 2. cikkében meghatározott jogsértés hatásainak téves értékelésére ..... I - 869

– a Dalmine és a British Steel közötti szállítási szerződés rendelkezéseivel kapcsolatos hatáskörrel való visszaélésre, jogsértésre és a tények téves értékelésére ..... I - 869

– vonatkozó hatodik, hetedik és nyolcadik jogalapról ..... I - 869

1. Háttér és az Elsőfokú Bíróság értékelése ..... I - 869

2. A felperes kifogásai ..... I - 874

3. A Bizottság érvei ..... I - 877

4. Értékelés ..... I - 879

F – A kilencedik és tizedik jogalapról, amelyek ..... I - 887

– az EK 81. cikk sérelmére és a 17. rendelet 15. cikke és a bírságkiszabási iránymutatás betartásának a Bizottság által – a Dalmine-nak felróható jogsértő cselekmény súlyosságára figyelemmel – történő vizsgálata vonatkozásában az indokolás hiányára ..... I - 887

– az EK 81. cikk sérelmére és 17. rendelet 15. cikke és a bírságkiszabási iránymutatás betartásának a Bizottság által – a Dalmine-nak felróható jogsértő cselekmény időtartamára figyelemmel és az enyhítő körülményekre tekintettel – történő vizsgálata vonatkozásában az indokolás hiányára vonatkoznak ..... I - 887

1. A felperes kifogásai ..... I - 887

2. A Bizottság érvei ..... I - 890

3. Értékelés ..... I - 893

VI – A költségek ..... I - 900

VII – Végkövetkeztetések ..... I - 900

I — Bevezetés

1. A jelen ügy tárgya a Dalmine SpA (a továbbiakban: Dalmine) által az Elsőfokú Bíróság T-50/00. sz., Dalmine SpA kontra az Európai Közösségek Bizottsága ügyben 2004. július 8-án hozott ítéletével [2] szemben benyújtott fellebbezés.

II – A megtámadott határozat

2. A megtámadott ítéletben az Elsőfokú Bíróság csökkentette a felperesre az EK-Szerződés 81. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (IV/E-1/35.860-B – „varrat nélküli acélcsövek"-ügy) 1999. december 8-án hozott 2003/382/EK bizottsági határozat [3] (a továbbiakban: határozat) által kiszabott bírságot, egyebekben pedig a határozat megsemmisítése iránt indított keresetet elutasította.

3. A megtámadott határozat alapjául szolgáló tényállás tekintetében utalok a

2 – EBHT 2004., II-2395. o.

3 – HL 2003. L 140., 1. o.

C-403/04. P. és C-405/04. P. sz., Sumitomo Metal Industries Ltd. és Nippon Steel Corp. kontra az Európai Közösségek Bizottsága egyesített ügyekre vonatkozó indítványom 3–12. pontjára.

4. A megtámadott határozat rendelkező részének a jelen fellebbezés szempontjából releváns részei a következők:

„1. cikk

(1) A [...] Dalmine SpA [...] a megelőző indokolásban ismertetett módon és mértékben [megsértette] az EK-Szerződés 81. cikkének (1) bekezdését azáltal, hogy többek között a varrat nélküli szabvány menetes OCTG csövek és az egyedileg gyártott csővezetékek nemzeti piacainak tiszteletben tartását célzó megállapodásban [vett] részt.

(2) A [...] Dalmine SpA [...] esetében a jogsértés 1990-től 1995-ig [...] tartott.

2. cikk

(1) A [...] Dalmine SpA [...] [megsértette] az EK-Szerződés 81. cikkének (1) bekezdését azáltal, hogy az 1. cikkben leírt jogsértés keretében olyan szerződéseket [kötött], amelyek felosztották az OCTG csövek a British Steel Limited (1994-től Vallourec SA) számára történő szállítását.

(2) A Dalmine SpA esetében [a jogsértés] 1991. december 4-től 1999. március 30-ig [tartott].

[...]

4. cikk

A Bizottság a következő bírságokat szabja ki az 1. cikkben említett vállalkozásokra az ott leírt jogsértések elkövetése miatt:

(4) Dalmine SpA 10 800 000 euró

[...]"

III – Az Elsőfokú Bíróság előtti eljárás és a megtámadott ítélet

5. Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2000. február 28-a és április 3-a között benyújtott keresetlevelekkel a bírsággal sújtott nyolc vállalkozás közül hét – köztük a Dalmine – megtámadta a határozatot.

6. A Dalmine a megtámadott határozat teljes vagy részleges megsemmisítését, másodlagosan a rá kiszabott bírság megsemmisítését vagy csökkentését és a Bizottság költségek viselésére való kötelezését kérte.

7. A megtámadott ítélettel az Elsőfokú Bíróság:

– megsemmisítette a határozat 1. cikkének (2) bekezdését annyiban, amennyiben az megállapította a felperes terhére felrótt jogsértés elkövetését az 1991. január 1-jét megelőző időszakra vonatkozóan;

– a Dalmine-ra kiszabott bírság összegét 10 080 000 euróban állapította meg;

– egyebekben a keresetet elutasította;

– a felek mindegyikét kötelezte a saját költségeik viselésére.

IV – A Bíróság előtti eljárás

8. A fellebbezési eljárásban a Dalmine kéri, hogy a Bíróság:

– teljesen vagy részlegesen helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet;

– semmisítse meg a Bizottság elsőfokú eljárásban megtámadott határozatát;

– másodlagosan semmisítse meg vagy csökkentse a határozat 4. cikkében megállapított bírságot;

– harmadlagosan utalja vissza az ügyet az Elsőfokú Bíróság elé a Bíróság ítéletét szem előtt tartó újbóli elbírálás céljából;

– kötelezze a Bizottságot az Elsőfokú Bíróság és a Bíróság előtti eljárásokban felmerült költségek megfizetésére.

9. A Bizottság kéri, hogy a Bíróság a fellebbezést – részben mint elfogadhatatlant és mint mindenesetre teljességgel megalapozatlant – utasítsa el, továbbá a felperest kötelezze a költségek viselésére.

V – A felperes jogalapjai és a felek érvei

10. A Dalmine – négy csoportra osztható – tíz jogalapra hivatkozik a megtámadott ítélettel szemben:

– két jogalap eljárási hibákra;

– három jogalap a megtámadott ítéletnek a határozat 1. cikkében megállapított jogsértéssel kapcsolatos hibáira;

– három jogalap a megtámadott ítéletnek a határozat 2. cikkében megállapított jogsértéssel kapcsolatos hibáira;

– két jogalap pedig a megállapított bírság összegére vonatkozik.

11. Az első három jogalap egymástól meszszemenően független. A negyedik és ötödik jogalap, a hatodik, hetedik és nyolcadik jogalap, valamint a kilencedik és tizedik jogalap egymással szorosabb összefüggésben állnak. A következőkben az egyes jogalapokat ebben a csoportosításban tárgyalom.

A – *A Bizottság által a vizsgálata során feltett kérdések jogszerűségére vonatkozó első jogalapról*

1. Háttér és az Elsőfokú Bíróság értékelése

12. 1997. február 13-án és április 22-én a Bizottság információt kért a felperestől többek között jogellenes gyakorlatokban, különösen a nemzeti piacok tiszteletben tartásáról és az árakról szóló megállapodásokban való feltételezett részvételét illetően. A Dalmine erre nem adott hiánytalan választ.

13. 1997. június 12-én a Bizottság újra felszólította a Dalmine-t, hogy nyújtsa be a kért információkat. Mivel a Bizottság úgy vélte, hogy a Dalmine válaszai hiányosak voltak, 1997. október 6-án határozatot [4] fogadott el, amellyel kötelezte a felperest a követelt információk harmincnapos határidőn belüli benyújtására, kényszerítő bírság terhe mellett. E határozat ellen a Dalmine keresetet nyújtott be az Elsőfokú Bíróság előtt, amely a keresetet elfogadhatatlannak minősítette. [5]

14. Az elsőfokú eljárásban ezt követően a Dalmine újfent arra hivatkozott, hogy az említett határozat jogellenes, mivel az őt önvádra kényszerítette, és ezért kárt szenvedett.

15. Az Elsőfokú Bíróság e jogalap értékelésének körében – mindenekelőtt az Orkem kontra Bizottság [6] és a Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság [7] ügyekben hozott ítéletekre utalva – megerősítette, hogy a 17. rendelet [8] 11. cikkének (5) bekezdése szerinti információkérő határozat címzettjei annyiban rendelkeznek az információnyújtás megtagadásának jogával, amennyiben a Bizottság kényszerítő bírság terhe mellett olyan válaszadásra kötelezné őket, amellyel kénytelenek lennének elismerni a jogsértés tényét (a megtámadott ítélet 45. pontja).

16. Ezután az Elsőfokú Bíróság emlékeztetett arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat [9] szerint a vállalkozások nem kötelesek válaszolni a 17. rendelet 11. cikkének (1) bekezdése alapján megküldött egyszerű információkérésre. A vállalkozások ezért nem hivatkozhatnak arra, hogy a Bizottság megsértette az önvádra kötelezés tilalmát, ha önként válaszolnak egy ilyen kérésre (a megtámadott ítélet 46. pontja).

17. E jogalap elfogadhatóságának vizsgálata nélkül az Elsőfokú Bíróság annak megállapítására szorítkozott, hogy a megtámadott határozat csak annyiban lenne jogellenes, amennyiben az 1997. október 6-i határozat tárgyát képező kérdések a Dalmine-t a megtámadott határozatban foglalt jogsértések létezésének beismerésére kényszerítették volna. Míg azonban a Bizottság az 1997. április 22-i eredeti kérésében számos kérdést tett fel, addig az 1997. október 6-i határozatban a Dalmine-hoz intézett néhány kérdés dokumentumok és tisztán ténybeli jellegű információk szolgáltatására vonatko-

4 – C(1997) 3036. sz., IV 35.860, nem tették közzé.

5 – Az Elsőfokú Bíróság T-596/97. sz., Dalmine kontra Bizottság ügyben 1998. június 24-én hozott végzése (EBHT 1998., II-2383. o.).

6 – A 374/87. sz. ügyben 1989. október 18-án hozott ítélet (EBHT 1989., 3283. o.) 35. pontja.

7 – Az Elsőfokú Bíróság T-112/98. sz. ügyben 2001. február 20-án hozott ítéletének (EBHT 2001., II-729. o.) 67. pontja.

8 – A Szerződés 85. és 86. cikkének végrehajtásáról szóló, 1962. február 6-i 17. (első) tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás: 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.).

9 – Az Elsőfokú Bíróság ezzel összefüggésben utal a T-25/95., T-26/95., T-30/95–T-32/95., T-34/95–T-39/95., T-42/95–T-46/95., T-48/95., T-50/95–T-65/95., T-68/95–T-71/95., T-87/95., T-88/95., T-103/95. és T-104/95. sz., Cimenteries CBR és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben („cement"-ügy) 2000. március 15-én hozott ítéletének (EBHT 2000., II-491. o.) 734. pontjára.

zott, és nem kényszeríthették ezen utóbbit a jogsértés létezésének beismerésére (a megtámadott ítélet 47. pontja).

A Mannesmann-ügyben hozott ítéletben foglalt döntést befolyásoló tényleges körülmények nagymértékben különböznek azoktól, amelyek a jelen ügy alapjául szolgálnak.

2. A felperes kifogásai

3. A Bizottság válasza

18. A felperes álláspontja szerint az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, és megsértette a védelemhez való jogát azzal, hogy a Bizottság által a vizsgálata során feltett kérdéseket jogszerűnek találta. Következésképpen sérült az önvádra kötelezés tilalma. A felperes ezen érvelés alátámasztásaként utal az 1997. október 6-i bizottsági határozat 1. sz. mellékletében szereplő első kérdés d) pontjára [10]. A felperes álláspontja szerint e kérdés megválaszolása kétségtelenül önvádnak minősült volna.

20. A Bizottság előadja, hogy a felperes megfontolásainak alapjául szolgáló feltételezések helytelenek. A felperes által megjelölt kérdés valóban az 1997. október 6-i bizottsági határozat 1. sz. mellékletének 1. d) pontjában szerepel. A felperes azonban, amint az a határozat rendelkező részének 1. cikkéből [11] kitűnik, nem volt köteles e kérdésre válaszolni.

19. A tárgyaláson a felperes előadta, hogy e jogalap nem értékelhető az Elsőfokú Bíróság által a Mannesmann-ügyben hozott ítéletben ismételten összefoglalt fennálló ítélkezési gyakorlatra való mechanikus utalás alapján.

21. Mivel a Dalmine nem volt köteles e kérdésre válaszolni, az Elsőfokú Bíróság helyesen állapíthatta meg a jelen esetben a jogsértés elkövetésével gyanúsított vállalkozás jogai megsértésének hiányát.

22. A Dalmine egyébiránt sohasem válaszolta meg az első kérdés d) pontját.

10 – E kérdés a következőképpen szólt: „Azon találkozók tekintetében, amelyekre nem találta a vonatkozó dokumentumokat, szíveskedjék leírni a találkozók célját, az elfogadott döntéseket, a fenti találkozók előtt, illetve után kapott dokumentumok típusát, a megbeszélt vagy földrajzi terület szerint rögzített piacfelosztást („sharing keys") és időbeli hatályát, a megbeszélt vagy földrajzi terület szerint rögzített árak és időbeli hatályuk, valamint típusuk („Target Price", „Winning Price" – „WP", „Proposal Price" – „PP", „Rock Bottom Prices" – „RBP") megjelölésével."

11 – Ennek értelmében: „1. cikk A Dalmine köteles az e határozat 1. sz. mellékletének 1. b), 3. b) és 8. pontjában foglalt kérdések tárgyában harmincnapos határidőn belül kért információkat e felhívás kézbesítését követően közölni."

4. Értékelés

23. Valamely természetes vagy jogi személy önvádra kötelezésének tilalma, akivel vagy amellyel szemben az EK-Szerződés versenyszabályainak lehetséges megsértését feltáró vizsgálatot folytatnak, a védelemhez való jog érvényesülését biztosítani hivatott tisztességes eljárás elvei közé tartozik.

24. Fent idézett ítélkezési gyakorlatában ezt mind a Bíróság, mind az Elsőfokú Bíróság kifejezetten elismerte.

25. A tisztességes eljárás elvének központi eleme abban áll, hogy senki sem *kényszeríthető*[12] önvádra. Ilyen kényszer hiányában a vizsgálat alanya maga dönthet arról, hogy a feltett kérdésekre válaszol-e, és ha igen, miként.

26. E döntés meghozatala során a vizsgálat alanyát olyan erősen eltérő szempontok vezérelhetik, mint a további vizsgálat folyamán a Bizottsággal történő együttműködés előnyei és hátrányai, az ellene szóló gyanújelek minősége és ezzel összefüggésben a vizsgálat sikerével vagy sikertelenségével kapcsolatos várakozásai.

27. Ha e mérlegelési szabadság hiányzik, mert az érintett köteles a számára feltett kérdésekre válaszolni, úgy döntően e kérdések tartalmától függ az ítélet arról, hogy az önvádra kötelezés tilalmát figyelembe vették-e, vagy sem.

28. Az első jogalap értékelésekor egyáltalán el sem jutunk tehát ehhez a második lépéshez, amelynek keretében a jelen esetben az 1997. október 6-i határozat 1. sz. mellékletében szereplő első kérdés d) pontja tartalmának közelebbi vizsgálata lehetne szükséges.

29. E határozat rendelkező részének 1. cikke kimerítően foglalja össze ugyanis azon kérdéseket, amelyekre a Dalmine válaszolni köteles, az első kérdés d) pontja pedig ezek között nem szerepel.

30. A Dalmine szabadon dönthetett tehát arról, hogy megválaszolja-e ezt a kérdést, amelyet végül válasz nélkül hagyott.

31. A jogalap következésképpen megalapozatlan. Nem állt fenn kényszer, és a Dalmine nem adott önvádnak tekinthető választ.

12 – Kiemelés tőlem.

32. Ha a jogalap, amint arra a felperes a tárgyaláson utalt, szélesebb körű, és magában foglalja azt is, hogy az önvád előidézésére alkalmas kérdések feltevésére vonatkozó tilalomnak olyan kérdésekre is ki kell terjednie, amelyekre a vizsgált fél nem köteles válaszolni, az szélsőséges esetben arra a némileg képtelen eredményre vezethet, hogy a vizsgálatot végző szerv többé nem szólíthatja fel a vizsgálat alá vont személyt a jogsértés önkéntes elismerésére még abban az esetben sem, ha egyébként nyomós bizonyítékok szólnak ellene.

33. A jogalapot ilyen tág értelmezés mellett – ha egyáltalán lehetséges azt ilyen tágan értelmezni, mivel a felperes tárgyaláson elhangzott előadása e kérdésben nem volt világos és pontos – megalapozottnak lehet tekinteni.

B – *A második jogalap: a közösségi jog megsértése és helytelen alkalmazása, valamint a védelemhez való jog azáltal történt megsértése, hogy az Elsőfokú Bíróság a „piacfelosztási kulcs dokumentumot" elfogadható bizonyítékként értékelte és használta fel*

1. Háttér és az Elsőfokú Bíróság értékelése

34. Az elsőfokú eljárásban a felperes arra hivatkozott, hogy a piacfelosztási-kulcs dokumentum nem használható fel bizonyítékként a megtámadott határozat 1. és 2. cikkében említett jogsértések létezésének megállapításakor, mivel a Bizottság nem fedte fel e dokumentum szerzőjének személyét vagy a dokumentum forrását. Ezen információ nélkül a bizonyíték hitelességét és bizonyító erejét elővigyázatosan kell kezelni (a megtámadott ítélet 67. pontja).

35. A megtámadott ítéletben az Elsőfokú Bíróság a bizonyítékok szabad értékelésének az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a közösségi jogban érvényesülő elvére [13] utalva kifejtette, hogy a Dalmine érvei relevánsak lehetnek a piacfelosztási-kulcs dokumentum hitelességének és így bizonyító erejének megítélése szempontjából, e dokumentum azonban nem tekinthető elfogadhatatlan bizonyítéknak (a megtámadott ítélet 72. és 73. pontja).

36. Az elsőfokú eljárásban a Dalmine kifogásolta továbbá az egykori vezető beosztású dolgozóinak egy másik, a Bizottság szóban forgó vizsgálatától teljesen független – büntetőjogi – eljárás keretében tett meghallgatásáról készült jegyzőkönyvek figyelembevé-

13 – Az Elsőfokú Bíróság ezzel összefüggésben utal a főtanácsnokként eljáró Vesterdorf bírónak a T-1/89. sz., Rhône-Poulenc kontra Bizottság ügyre vonatkozóan előterjesztett indítványára (1991. október 24-én hozott ítélet [EBHT 1991., II-867. o.]), valamint a Bíróság C-310/98. és C-406/98. sz., Met-Trans és Sagpol ügyekben 2000. március 23-án hozott ítéletének (EBHT 2000., I-1797. o.) 29. pontjára és az Elsőfokú Bíróság T-141/99., T-142/99., T-150/99. és T-151/99. sz., Vela és Tecnagrind kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. november 7-én hozott ítéletének (EBHT 2002., II-4547. o.) 223. pontjára.

telét. E jegyzőkönyvek nem fogadhatók el bizonyítékként. A felperes érvelésének alátámasztásaként utalt a „spanyol bankok"-ügyben hozott ítéletre [14], amely véleménye szerint a jelen ügyre is vonatkoztatható (a megtámadott ítélet 76. és 77. pontja).

37. Az Elsőfokú Bíróság a „spanyol bankok"-ügyben hozott ítéletre történő hivatkozást elutasította, és megállapította, hogy az a Bizottság által a 17. rendelet 11. cikkének alkalmazása útján megszerzett információknak a nemzeti hatóságok általi használatára vonatkozik. E helyzetet a 17. rendelet 20. cikke kifejezetten rendezi. Ezért a közösségi jog tárgyát képezi az a kérdés, hogy a Bizottság az adott információkat a nemzeti hatóságoknak átadhatja-e, és azok bizonyítékként felhasználhatók-e (a megtámadott ítélet 84. és 85. pontja).

38. Másfelől viszont főszabály szerint a nemzeti vizsgálatok lefolytatását szabályozó jog tárgyát képezi, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok a nemzeti büntetőjog alkalmazásával megszerzett információkat a Bizottságnak átadhatják-e. E kérdésben ezért a nemzeti bíróságnak kell döntenie [15]. A Dalmine érveléséből nem tűnik ki, hogy megkeresték-e a hatáskörrel rendelkező olasz bíróságot, hogy döntsön a kérdéses jegyzőkönyvek közösségi szinten történő felhasználásának jogszerűségéről, és a Dalmine nem is terjesztett elő semmiféle bizonyítékot, hogy azok használata ellentétes lenne az olasz jog vonatkozó rendelkezéseivel (a megtámadott ítélet 86. és 87. pontja).

39. Az Elsőfokú Bíróság fejtegetéseit azzal a megállapítással zárja, hogy a Dalmine érvei csak a szóban forgó jegyzőkönyvek bizonyító erejét érintik, nem pedig azoknak a jelen eljárásban bizonyítékként való felhasználhatóságát (a megtámadott ítélet 90. pontja).

2. A felperes kifogásai

40. A felperes által emelt kifogások a piacfelosztási-kulcs dokumentum és a felperes volt igazgatóinak meghallgatásáról készült jegyzőkönyvek bizonyítékként történt elfogadására vonatkoznak.

41. Az első kifogás indokolásaként a felperes előadja, hogy a piacfelosztási-kulcs dokumentum két tekintetben is ismeretlen ere-

14 – A C-67/91. sz., Asociación española de Banca Privada és társai ügyben 1992. július 16-án hozott ítélet (EBHT 1992., I-4795. o.) 35. és azt követő pontjai.

15 – Az Elsőfokú Bíróság hozzáfűzi, hogy az EK 230. cikk alapján folytatott fellebbezési eljárásban a közösségi bíróságnak nincs hatásköre ellenőrizni a nemzeti hatóságok által a közösségi jog alapján végzett cselekmények jogszerűségét, és ezzel összefüggésben – analógia alkalmazása útján – utal többek között a Bíróság C-97/91. sz., Oleificio kontra Bizottság ügyben 1992. december 3-án hozott ítéletének (EBHT 1992., I-6313. o.) 9. pontjára.

detű: sem annak a személyazonosságát nem hozták nyilvánosságra, aki azt a Bizottság részére átadta, sem a szerzője, sem keletkezésének körülményei nem ismertek.

42. A felperes a Bizottság kontra Tordeur ügyben [16], a Vela és Tecnagrind kontra Bizottság ügyben, valamint a Met-Trans és Sagpol ügyben [17] hozott ítéletekre hivatkozva előadja, hogy e dokumentumot a Bíróság nem fogadhatta volna el bizonyítékként.

43. Ezenkívül egy ismeretlen eredetű dokumentum bizonyítékként történő elfogadása előtt mindenképpen meg kellett volna vizsgálni annak eredetiségét és hitelességét. E dokumentum talán ebben az esetben is a vizsgálat megindításához vezetett volna, semmiképpen sem lehetett volna azonban azt közvetlenül a Szerződés versenyszabályainak feltételezett megsértését alátámasztó bizonyítékként felhasználni.

44. Ezzel összefüggésben a Dalmine hivatkozik arra, hogy a megtámadott ítélet ellentmond önmagának, mivel az Elsőfokú Bíróság egyrészt megerősítette, hogy a Dalmine érvei relevánsak lehettek volna a dokumentum hitelességének értékelése során, másrészt viszont elmulasztotta e hitelesség alapos vizsgálatát.

16 – A 232/84. sz., Bizottság kontra Tordeur ügyben 1985. október 3-án hozott ítélet (EBHT 1985., 3223. o.).

17 – Hivatkozás a 13. lábjegyzetben.

45. Végül a Dalmine előadja, hogy az Elsőfokú Bíróságnak meg kellett volna vizsgálnia, hogy a Bizottságnak valóban alapos oka volt-e arra, hogy ne fedje fel informátora személyazonosságát.

46. A második kifogás kapcsán a felperes előadja, hogy a Bizottságnak haladéktalanul tájékoztatnia kellett volna őt, amint a szóban forgó jegyzőkönyvek birtokába jutott. A Bizottság e mulasztását az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 6. cikkének (1) bekezdésében lefektetett és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatában pontosított tisztességes eljáráshoz való jog elvének megsértéseként kell értékelni.

47. A felperes előadja továbbá, hogy bár az Elsőfokú Bíróság állást foglalt abban a kérdésben, hogy a jegyzőkönyvek jogszerűen kerültek-e a Bizottság birtokába, nem válaszolta meg azt a központi kérdést, hogy a Bizottság e dokumentumokat a saját vizsgálatának lefolytatása során felhasználhatta volna-e. Véleménye szerint a Bizottság e dokumentumokat csak gyanújelként, nem pedig a Dalmine által elkövetett jogsértés

fennállása mellett szóló bizonyítékként használhatta volna fel [18]. A felperes ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy a kérdéses dokumentumok ideiglenes jellegűek voltak, és hitelességüket a büntetőeljárásban, amelynek céljára készítették őket, még nem állapították meg.

3. A Bizottság érvei

48. Az első kifogás tekintetében a Bizottság ellentmond azon érvnek, amely szerint az Elsőfokú Bíróság a piacfelosztási-kulcs dokumentumot nem fogadhatta volna el bizonyítékként. A felperes ezen érvelését nem támasztja alá az általa említett ítélkezési gyakorlat.

49. Kiváltképp a Met-Trans és Sagpol ügyben hozott ítélet 29. pontja [19] nem utal arra, hogy közösségi szinten ne lehetne elfogadhatónak minősíteni a tagállamok eljárásjoga alapján nem elfogadható bizonyítékokat. Még ha ez az állítás helyes is lenne – ami nincs így –, a Bizottság által versenyjogi ügyben indított eljárásban felmerült bizonyítékok elfogadhatóságának megítélése szempontjából figyelembe veendő „összehasonlítható eljárás" bizonyosan nem egy adott tagállam büntetőeljárási joga, hanem legalábbis *különböző* tagállamok büntetőeljárási és anyagi büntetőjoga lenne.

50. Azon érveléssel szemben, amely szerint az Elsőfokú Bíróságnak azt megelőzően, hogy a piacfelosztási-kulcs dokumentumot elfogadható és felhasználható bizonyítéknak minősítette, legalább a felperes által a piacfelosztási-kulcs dokumentum hitelességével kapcsolatban felhozott érveket meg kellett volna vizsgálnia, a Bizottság utal arra, hogy ezzel kapcsolatban a felperes az elsőfokú eljárásban semmit sem adott elő, ezért az Elsőfokú Bíróságnak nem róhatja fel, hogy e dokumentum hitelességét nem vizsgálta.

51. A Bizottság ezzel összefüggésben előadja továbbá, hogy a piacfelosztási-kulcs dokumentum hitelessége már mindkét párhuzamosan zajlott elsőfokú eljárásban kifejezetten szóba került [20].

18 – Ezzel összefüggésben a felperes utal a „spanyol bankok"-ügyben hozott ítéletre (hivatkozás a 14. lábjegyzetben), amelyből következően egy információkat birtokló hatóság nem használhatja fel ezen információkat más célból, mint amelyre begyűjtötték azokat. Ha az információkat más hatóságoknak adják át, azok ezeket csak olyan gyanújelekként használhatják fel, amelyeket a vizsgálati eljárás megindításáról vagy megindításának mellőzéséről szóló döntés meghozatala során figyelembe lehet venni. Az információknak a nemzeti hatóságok belső működési körén belül kell maradniuk. Ezen információkat ezért nem használhatják fel bizonyítékként (az említett ítélet 37., 39., 42. és 53. pontja).

19 – Ennek értelmében: „mivel a bizonyíték fogalma közösségi jogi szinten nem szabályozott, alapvetően minden olyan bizonyítási eszköz elfogadható, amelynek elfogadását a tagállamok eljárásjogai összehasonlítható eljárásokban megengedik".

20 – Az Elsőfokú Bíróság T-44/00. sz., Mannesmannröhren-Werke AG kontra Bizottság ügyben 2004. július 8-án hozott ítéletének (EBHT 2004., II-2223. o.)] 94. pontja, valamint T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz., JFE Engineering Corp. és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben hozott ítéletének (EBHT 2004., II-2501. o.) 274. pontja.

52. Ezzel kapcsolatban az Elsőfokú Bíróság a következőket állapította meg: „Valóban meg kell állapítani, hogy a dokumentum hitelességét tagadhatatlanul csökkenti az, hogy nagymértékben ismeretlen körülmények között íródott, és a Bizottság állításai e tekintetben nem ellenőrizhetők." [21] Mindazonáltal „a Bizottság által felhasznált egybehangzó bizonyítékok keretében a piacfelosztási-kulcs dokumentumnak marad némi bizonyító ereje Pierre Verluca nyilatkozatai néhány lényeges megállapításának alátámasztására a varrat nélküli OCTG csövekre kiterjedő piacfelosztó megállapodás létezésével kapcsolatban" [22].

53. A felperes arra vonatkozó előadásával kapcsolatban, hogy az Elsőfokú Bíróság jogsértően hagyta tisztázatlanul annak kérdését, hogy az informátor személyazonosságának titokban tartása valóban alapos okkal volt-e magyarázható, a Bizottság utal arra, hogy a Bíróság ezen érvelést már az Adams-ügyben hozott ítéletben [23] elutasította.

54. A második kifogással kapcsolatban a Bizottság megjegyzi, hogy az az érvelés, amely szerint haladéktalanul értesítenie kellett volna a felperest, amint a szóban forgó jegyzőkönyvek birtokába jutott, minden jogalapot nélkülöz. Ez az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezményből és az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatából sem vezethető le.

55. Egyébiránt a felperes az irányadó közösségi jog alapján a kifogásközlés időpontjában és közvetlenül azt követően jogosult volt az iratokba betekinteni. Ez elegendő a védelemhez való jog tiszteletben tartásának megvalósulásához. A felperes nem tudta valószínűsíteni, hogy a védelemhez való joga sérült azáltal, hogy nem a kifogásközlés időpontját megelőzően, hanem csak azt követően szerezhetett tudomást a jegyzőkönyvekről.

56. A felperes második érvére válaszul a Bizottság kifejti, hogy mivel a 17. rendelet 11. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok kormányaitól és hatáskörrel rendelkező hatóságoktól beszerezhet minden szükséges információt, fel is használhatja ezeket az információkat.

57. Az Elsőfokú Bíróság helyesen döntött úgy, hogy sem neki, sem a Bizottságnak nincs hatásköre a hivatkozott információk forrásának jogszerűségéről az alkalmazandó nemzeti eljárási jogra tekintettel dönteni [24]. Ez a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság feladata.

21 – A JFE Engineering Corp. ügyben hozott ítélet 274. pontja.

22 – Ugyanott, 288. pont.

23 – A 145/83. sz., Adams kontra Bizottság ügyben 1984. november 7-én hozott ítélet (EBHT 1984., 3539. o.) 35. pontja.

24 – A megtámadott ítélet 86. pontja.

58. A felperes azonban az Elsőfokú Bíróság ítélete szerint [25] az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott arra, hogy a hatáskörrel rendelkező olasz bírósághoz folyamodott volna, és azt a kérdéses jegyzőkönyvek átadása és közösségi szinten történő felhasználása jogszerűségének tárgyában megkereste volna.

4. Értékelés

59. E jogalap első része tekintetében elegendő a Salzgitter Mannesmann, korábban Mannesmannröhren-Werke kontra Bizottság ügyre vonatkozóan előterjesztett indítványomra utalni [26].

60. Ezen indítvány 50–70. pontjában megvizsgáltam és elutasítottam az azon eljárás felperesének a piacfelosztási-kulcs dokumentum elfogadhatóságával szemben kifejtett hasonló, bár részletesebben taglalt kifogásait.

61. Véleményem szerint az ennek során tett megállapításaim a Dalmine által első kifogásának alátámasztására felhozott érvekre is teljes mértékben alkalmazhatók.

62. E jogalap második részét sem kell hosszabban tárgyalnom.

63. Miként az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 83. pontjában kifejtettek szerint, úgy én sem találok alapot a vonatkozó közösségi jogban a felperes azon érve vonatkozásában, amely szerint a Bizottságnak haladéktalanul tájékoztatnia kellett volna őt, amint a szóban forgó jegyzőkönyvek birtokába jutott.

64. A tisztességes eljárás elve sem érthető úgy, hogy abból levezethető a felperes által a Bizottságnak tulajdonított kötelezettség. Ha a Bizottság köteles lenne a Szerződés versenyszabályainak megsértését megalapozó gyanút a jogsértés feltehető résztvevőivel a vizsgálat első szakaszában közölni, úgy e kötelezettség jelentősen megnehezítené – ha ugyan nem lehetetlenítené el – a vizsgálat folytatását és lezárását.

65. Ebben az esetben a résztvevő vállalkozások még a vizsgálat kezdeti szakaszában képesek lennének a Bizottságot a további

25 – A megtámadott ítélet 87. pontja.

26 – C-411/04. P. sz. ügy (EBHT 2007., I-959. o.).

bizonyítékok gyűjtésében akadályozó intézkedéseket tenni [27].

66. A második érv némileg bonyolultabb.

67. A felperes lényegében arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság azon kérdés megítélése során, hogy a jegyzőkönyvek elfogadható és felhasználható bizonyítéknak minősülnek-e, nem szorítkozhatott volna kizárólag annak vizsgálatára, hogy mely jog alapján és mely bíróság által értékelendő a nemzeti büntetőjogi vizsgálat keretében összegyűjtött bizonyítékok Bizottság részére történő átadásának és e bizonyítékoknak az állítólagos jogsértés bizonyítékaiként történő felhasználásának a jogszerűsége.

68. Az Elsőfokú Bíróságnak azt is vizsgálnia kellett volna, hogy a Bizottság részére a nemzeti hatóságok által gyaníthatóan nem jogszerűen átadott bizonyítékok mint ilyenek elfogadható és felhasználható bizonyítéknak minősülnek-e.

69. Ezzel összefüggésben a felperes utal a „spanyol bankok"-ügyben hozott ítéletre, amelyből következően a Bizottság részére a nemzeti hatóságok által adott tájékoztatás csak a belső működési körben és kizárólag egy lehetséges jogsértésre utaló gyanújelként használható fel, amint az ítélet szerint az a tájékoztatás is, amelyet a Bizottság a tagállamok részére ad.

70. Véleményem szerint ezen elmés érvelés nem fogadható el, mivel figyelmen kívül hagyja, hogy a Bíróság hivatkozott ítélete a Bizottság információk gyűjtésére vonatkozó jogosultságának, e jogosultság terjedelmének, valamint a résztvevők – e jogosultság gyakorlása során a Bizottság által szem előtt tartandó – érdekeinek rendszerezett vizsgálatán alapszik. E vizsgálat alapján a Bíróság arra az eredményre jutott, hogy a Bizottság által a nemzeti hatóságok részére adott tájékoztatás felhasználása korlátozható.

71. Azon kérdéseket ellenben, hogy egy nemzeti hatóság adhat-e információt a Bizottság részére, hogy ezen információkat a Bizottság mely korlátok között és feltételek mellett használhatja fel, és hogy azokat nyilvánosságra lehet-e hozni, csak a nemzeti bíróságok válaszolhatják meg az alkalmazandó nemzeti jog alapján, amint ezt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 86. pontjában helyesen fejtette ki.

72. Ebből következik továbbá, hogy a Bizottság abban az esetben, ha a 17. rendelet 11. cikkének (1) bekezdése alapján nemzeti szervektől kér információt, abból indulhat ki,

27 – Erre utal az Elsőfokú Bíróság is a megtámadott ítélet 83. pontjának utolsó mondatában.

hogy ezen információk a lehetséges és szükséges mértékben bizonyítékként használhatók fel, hacsak a nemzeti szervek ezen információk felhasználását nemzeti joguk alapján nem korlátozták, és nem kötötték feltételekhez. Ezen információk ezért a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok által támasztott korlátok és feltételek csorbítása nélkül elfogadható és felhasználható bizonyítéknak minősülnek.

73. Ez az eredmény nem áll ellentmondásban a jogsértéssel vádolt vállalkozások tisztességes eljáráshoz való jogával. Megteremti annak kettős lehetőségét, hogy mind a Bizottsággal szemben, mind az Elsőfokú Bíróság előtt hivatkozni lehessen arra, hogy a kérdéses információt a nemzeti jog alapján jogtalanul szerezték meg, vagy hogy annak felhasználását jogellenesen nem kötötték feltételekhez, és nem szorították korlátok közé.

74. Az erre vonatkozó érvelést azonban a vonatkozó nemzeti jog értelmezésére hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróság előtt tett előzetes lépésekre és annak ítélkezési gyakorlatára kell támasztani.

75. A nemzeti jogra való puszta hivatkozás nem elegendő tehát az adott nemzeti információ bizonyítékként való elfogadhatatlanságának megalapozásához. Ez ugyanis az adott bizonyíték automatikus elfogadhatatlanságához, vagy ahhoz vezetne, hogy a közösségi bíróságnak a hatáskörébe nem tartozó vizsgálatot kellene elvégeznie.

76. Mivel a jelen ügyben az elsőfokú eljárás során keletkezett iratokból nem állapítható meg, hogy a felperes lépéseket tett volna annak érdekében, hogy a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot a szóban forgó jegyzőkönyvek átadásának és azok Bizottság általi felhasználásának jogszerűségére vonatkozó vizsgálat elvégzésének céljából megkeresse, és arra utaló konkrét körülmények sem állnak fenn, hogy e felhasználás a hatályos olasz jogot sérti, az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg, hogy e jegyzőkönyvek elfogadhatók és felhasználhatók a Dalmine terhére rótt jogsértés bizonyítékaiként.

77. Ezért – mint megalapozatlant – e jogalap második részét is el kell utasítani.

C – A harmadik jogalap: az EK 81. cikk azáltal történt megsértése, hogy a megtámadott határozatban a felperessel közölt kifogásokkal nem kapcsolatos érveket foglaltak bele

1. Háttér és az Elsőfokú Bíróság értékelése

78. Az elsőfokú eljárásban a Dalmine sérelmezte, hogy a megtámadott határozat a megállapított jogsértésekkel ugyan nem kap-

csolatos, de számára esetleg hátrányos tényeket tartalmaz, mint amilyenek a Közösségen kívüli piacokkal, valamint az árrögzítéssel kapcsolatos megállapítások [28], amelyeket nem értékeltek a megtámadott határozat 1. és 2. cikkében foglalt jogsértések bizonyítékaként.

79. Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 134. pontjában megállapította, „hogy nincs olyan szabály, amely valamely határozat címzettjét feljogosítaná arra, hogy az EK 230. cikk szerinti megsemmisítés iránti keresetben vitassa e határozat indokolását, kivéve ha ezen indokolás olyan kötelező joghatásokkal jár, amelyek érdekeit érintik[29]. Általában a határozatok indokolása nem jár ilyen hatásokkal. A jelen ügyben a felperes nem bizonyította, hogy a megtámadott indokolás mennyiben jár a jogi helyzetét megváltoztató hatással."

2. A felperes kifogása

80. E jogalap alátámasztására a felperes lényegében azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság jogtalanul hagyta figyelmen kívül a megtámadott ítélet 134. pontjában a 17. rendelet 21. cikkének (2) bekezdését. E rendelkezés alapján a Bizottság a vállalkozások üzleti titkainak védelméhez fűződő jogos érdekére tekintettel csak a határozat lényegi tartalmát lett volna köteles közzétenni.

3. A Bizottság érvei

81. A Bizottság álláspontja szerint az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg, hogy egyfelől a határozat címzettje megsemmisítés iránti kereset keretében nem vitathatja annak indokolását, kivéve ha ezen indokolás olyan kötelező joghatásokkal jár, amelyek érdekeit érintik, és másfelől a Dalmine nem bizonyította, hogy a megtámadott indokolás mennyiben jár a jogi helyzetét megváltoztató hatással.

4. Értékelés

82. E jogalap nem fogadható el. Ha a felperesnek kifogásai vannak azzal szemben, hogy a határozat olyan tényeket is említ, amelyek a jogsértés Bizottság általi megállapítása szempontjából véleménye szerint nem

28 – A felperes ezzel összefüggésben hivatkozik a megtámadott határozat 54–61., 70–77., valamint 121. és 122. preambulumbekezdésére.

29 – Az Elsőfokú Bíróság ehhez kapcsolódóan utal a T-125/97. és T-127/97. sz., Coca-Cola kontra Bizottság egyesített ügyekben 2000. március 22-én hozott ítéletének (EBHT 2000., II-1733. o.) 77. és 80–85. pontjára.

rendelkeznek relevanciával, – amint azt az Elsőfokú Bíróság helyesen megállapította – lehetősége van arra, hogy azt ne éppen magát a jogsértést megállapító határozat megsemmisítése iránti keresettel támadja meg.

83. Ha a felperes úgy véli, hogy e tények közzététele számára védelemre érdemes üzleti titkainak nyilvánosságra kerülése vagy harmadik felek esetleges kártérítési követeléseinek célpontjává válása miatt hátránnyal járhat, kérheti a Bizottságtól, hogy e körülményt a határozat Hivatalos Lapban történő közzététele során vegye figyelembe [30].

84. Ha a felperes mindemellett úgy véli, hogy a határozat közzétett változata számára hátrányt okozott, úgy erre tekintettel az EK 288. cikk második albekezdése alapján kártérítés iránti keresetet indíthat a Bíróság előtt, amennyiben e kereset megindításának egyéb feltételei fennállnak. Következésképp nem szükséges e jogalap értékelését a továbbiakban kifejtenem.

30 – A Bizottság utal arra, hogy a felperes nem emelt kifogást a határozat nyilvános változatának a Bizottság által szándékolt közzétételét illetően.

D – *A megtámadott határozat 1. cikke szerinti jogsértést illetően jogsértésre, a tények téves értékelésére és az indokolás hiányára vonatkozó negyedik jogalapról*

– A jogsértésnek a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hatásával kapcsolatosan jogsértésre, a bizonyítékok téves értékelésére és az indokolás hiányára vonatkozó ötödik jogalapról

1. Háttér és az Elsőfokú Bíróság értékelése

85. Első fokon a Dalmine a Bizottság határozatának 1. cikkét két jogalapra támaszkodva támadta:

– a határozat nem felel meg az EK 253. cikkből eredő indokolási kötelezettségnek, és az EK 81. cikk hibás alkalmazásán alapszik. Különösen amiatt, hogy nem vizsgálta meg részletesen az érintett piacot, a Bizottság nem ítélhette meg, hogy fennálltak-e az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazási feltételei oly módon, hogy ezáltal megsértette e rendelkezést (a megtámadott ítélet 137. pontja);

– a határozat 1. cikkében foglalt jogsértésben való részvétele nem gyakorolt érzékelhető hatást a versenyre többek között a szabvány OCTG csövek és egyedileg gyártott csővezetékek olasz piacán elfoglalt szerény helyzetére, valamint a kartell kikötéseihez való ragaszkodás terén megnyilvánuló fegyelmezetlenségére tekintettel (a megtámadott ítélet 159. pontja).

86. Az első jogalapot a megtámadott ítélet 138–141. pontja értelmében három kijelentésre alapították:

– a Bizottság nem hivatkozott a szabvány OCTG csövek és az egyedileg gyártott csővezetékek piacával kapcsolatos pontos adatokra; a termékek sokkal szélesebb körére támaszkodott a piacelemzés elvégzése során. Ily módon a megtámadott határozat (68) preambulumbekezdésében szereplő táblázat a szabvány OCTG csövek olasz piacát jellemző helyzet teljesen torz képét tükrözi vissza. Ezért a Bizottság által az érintett piacokat illetően elvégzett vizsgálat értéktelen (a megtámadott ítélet 138. és 139. pontja);

– bár a Dalmine viszonylag erős helyzetet foglal el az egyedileg gyártott csővezetékek olasz piacán, ezek azonban csak kis részét képviselik a csővezetékek teljes olasz piacának (a megtámadott ítélet 141. pontja).

87. A 145–158. pontban az Elsőfokú Bíróság részletesen foglalkozik ezekkel az érvekkel.

88. Az első érvet az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 145–151. pontjában vizsgálta. Az indokolási kötelezettséget és a tárgyhoz nem tartozó indokolás ellen irányuló kifogásokat érintő ítélkezési gyakorlat 145. és 146. pontban elvégzett összefoglalását követően az Elsőfokú Bíróság a 147. pontban emlékeztet az állandó ítélkezési gyakorlatra, amelynek értelmében az EK 81. cikk megsértésének megállapításához nem szükséges bebizonyítani a versenyre gyakorolt káros hatás megtörténtét, ha bizonyított a versenykorlátozó célú megállapodás vagy összehangolt magatartás fennállása.

89. Majd a 148. pont tartalmazza az Elsőfokú Bíróság megfontolásainak lényegét: „Meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a Bizottság a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés fennállásának megállapításakor elsődlegesen a német, brit, francia és olasz piacokra kiterjedő piacfelosztó megállapodás versenykorlátozó céljára

támaszkodott, és e célból okirati bizonyítékokra hivatkozott (lásd különösen a megtámadott határozat 62–67. preambulumbekezdésében, valamint JFE Engineering és társai kontra Bizottság ítélet [hivatkozás a 111. pontban] 173–337. pontját)." [31]

90. A megtámadott ítélet 149. és 151. pontjában ebből az Elsőfokú Bíróság az alábbi következtetéseket vonja le:

– A megtámadott határozat 68., a megállapodás hatásaival kapcsolatos preambulumbekezdése vagylagos magyarázatot képez, és szigorúan véve felesleges a jogsértés fennállásának alátámasztására a megtámadott határozat indokolásának általános rendszerében. Még ha a Dalmine igazolni is tudná e vagylagos magyarázat nem megfelelő jellegét, ennek nem lenne jelentősége, mivel a jelen ügyben a megállapodás versenykorlátozó célja bizonyított;

– mivel a Bizottság az EK 81. cikk megsértésének megállapításához nem köteles bizonyítani a versenyre gyakorolt káros hatás megtörténtét, ha bizonyította a versenykorlátozó célú megállapodás vagy összehangolt magatartás fennállását, a Dalmine-nak a megállapodás hatásaival kapcsolatos érvei nem bírnak jelentőséggel.

91. Az Elsőfokú Bíróság a második érvet a megtámadott ítélet 152–155. pontjában vizsgálta:

– a Bizottság a megállapodás céljával kapcsolatos olyan bizonyítékokra támaszkodott, *amelyek érdemlegességét a Dalmine nem vitatta* [32], különösen Pierre Verluca nyilatkozataira, nem pedig csak arra az egy bizonyítékra, amelynek bizonyító erejét a Dalmine kifogásolta. Még ha e kifogások megalapozottak is, önmagukban nem vezethetnek a megtámadott határozat megsemmisítéséhez (152. pont);

– mindenesetre Biasizzo nyilatkozata összhangban áll kollégáinak vallomásaival, és nem vitatott, hogy Biasizzo egy bizonyos ideig felelős volt a határozatban foglalt termékek értékesítéséért (153. és 154. pont);

31 – Ehhez kapcsolódóan az Elsőfokú Bíróság utal az ugyanaznap (2004. július 8-án, hivatkozás a 20. lábjegyzetben) hozott ítéletére, amelyben az Elsőfokú Bíróság a Bizottság által a határozat 62–67. preambulumbekezdésében felsorolt bizonyítékok bizonyító erejét alaposan megvizsgálta.

32 – Kiemelés tőlem.

– Biasizzo vallomása ezért megbízható, különösen amennyiben megerősíti Pierre Verluca nyilatkozatait az utóbbi által leírt, a hazai piacokat felosztó megállapodás létezéséről (155. pont).

92. A harmadik érvet, amely szerint a megtámadott határozat 1. cikkében büntetéssel sújtott piacfelosztó megállapodás nem volt hatással a tagállamok közötti kereskedelemre, az Elsőfokú Bíróság azzal a megállapítással vetette el, hogy a szóban forgóhoz hasonló olyan megállapodás, amelynek célja a Közösségen belüli nemzeti piacok felosztása potenciálisan mindig a Közösségen belüli kereskedelmet csökkentő hatással jár – amely hatás a megállapodás végrehajtása során valósul meg [33] (a megtámadott ítélet 156. és 157. pontja).

93. Az Elsőfokú Bíróság a második jogalapot a következő két okból utasította el:

– a Bizottság annak a piacfelosztó megállapodásnak a versenykorlátozó célját vette figyelembe, amelyben a Dalmine részt vett, így az a tény, hogy esetlegesen nincs bizonyíték a Dalmine egyéni magatartásának versenykorlátozó hatására, nincs kihatással a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés fennállásának megállapítására [34] (a megtámadott ítélet 161. pontja);

– a Dalmine-nak azon állítása kapcsán, hogy a gyakorlatban megtartotta cselekvési szabadságát, figyelemmel kell lenni arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint [35], amennyiben valamely vállalkozás részt vesz – akár passzívan is – vállalkozások közti versenyellenes célú találkozókon, és nem határolódik el nyilvánosan azok tartalmától, ezáltal a többi résztvevő előtt azt a benyomást kelti, hogy a találkozók eredményével egyetért, és azokhoz igazodni fog, ezt a kérdéses kartellben való részvételként lehet értékelni (a megtámadott ítélet 162. pontja).

2. A felperes kifogásai

94. A felperes a negyedik jogalapot két kifogásra támasztja.

33 – Az Elsőfokú Bíróság ezzel összefüggésben utal a T-395/94. sz., Atlantic Container Line és társai kontra Bizottság ügyben 2002. február 28-án hozott ítéletének (EBHT 2002., II-875. o.) 79. és 90. pontjára, valamint a Bíróság C-475/99. sz., Ambulanz Glöckner ügyben 2001. október 25-én hozott ítéletének (EBHT 2001., I-8089. o.) 48. pontjára.

34 – Ezzel összefüggésben az Elsőfokú Bíróság utal többek között a 9. lábjegyzetben hivatkozott „cement"-ügyben hozott ítélet 1084–1088. pontjára.

35 – Többek között az Elsőfokú Bíróság T-7/89. sz., Hercules Chemicals kontra Bizottság ügyben 1991. december 17-én hozott ítéletének (EBHT 1991., II-1711. o.) 232. pontja; T-12/89. sz., Solvay kontra Bizottság ügyben 1992. március 10-én hozott ítéletének (EBHT 1992., II-907. o.) 98. pontja; T-141/89. sz., Tréfileurope kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének (EBHT 1995., II-791. o.) 85. és 86. pontja, valamint a 9. lábjegyzetben hivatkozott „cement"-ügyben hozott ítélet 1353. pontja.

95. Részletesen indokolt első kifogásában a felperes a határozat 1. cikke szerinti jogsértés fennállását illetően a tényállás helytelen megállapítását és az indokolás hiányát rója fel az Elsőfokú Bíróságnak.

96. A felperes emlékeztet arra, hogy az elsőfokú eljárásban előadott érvelésével – az Elsőfokú Bíróság véleményével szemben – főként azt kívánta cáfolni, hogy az állítólagos megállapodás az érintett termékek piacán érzékelhető hatással járt volna, elsődlegesen azonban annak az állításnak a megdöntése vagy legalábbis komoly kétségbe vonása céljából, hogy ilyen piacfelosztó megállapodás egyáltalán létezett volna.

97. Az Elsőfokú Bíróság kétszeres hibát követett el azáltal, hogy a megtámadott ítélet idézett részeiben minden további nélkül és a megtámadott határozat 53., 54. és 62–67. preambulumbekezdésében megjelölt okirati bizonyítékok vizsgálata nélkül indult ki abból, hogy a piacok felosztására vonatkozó megállapodás létezése bizonyított, és ezért nem látta szükségesnek a megállapodás létezését esetleg alátámasztó piaci helyzet vizsgálatát.

98. Az elsőfokú eljárásban előadottaknak az Elsőfokú Bíróságot arra kellett volna ösztönözniük, hogy valamennyi, a határozatban kifejezetten megjelölt bizonyítékot megvizsgálja, és feltegye a kérdést, hogy azok kielégítő bizonyítékul szolgálnak-e a közösségi piac felosztására vonatkozó megállapodás létezésének alátámasztására.

99. A felperes a következő, az Elsőfokú Bíróság által véleménye szerint jogsértő módon meg nem vizsgált bizonyítékokat nevezi meg:

– P. Verluca nyilatkozata (a határozat 53. preambulumbekezdése);

– az „entretien BSC" elnevezésű dokumentum (a határozat 62. preambulumbekezdése);

– a British Steel 1997. október 31-i válasza a Bizottság információkérésére (a határozat 54. preambulumbekezdése);

– Biasizzonak a bergamoi ügyész előtt tett vallomása (a határozat 54. és 64. preambulumbekezdése);

– Becher nyilatkozata (a határozat 63. prembulumbekezdése);

– a Dalmine 1997. április 4-i írásbeli válasza a Bizottság 1997. február 13-i információkérésére (a határozat 65. preambulumbekezdése).

100. A felperes álláspontja szerint e bizonyítékok alaposabb vizsgálatának arra az eredményre kellett volna vezetnie, hogy azok alapján lehetetlen lett volna a megtámadott határozat 1. cikkében meghatározott piacfelosztó megállapodás fennállására következtetni.

101. A felperes második kifogása értelmében annak a körülménynek, hogy a Bizottság az érintett termékek Közösségen belüli piacát nem vizsgálta meg, a nemzeti piacok Közösségen belüli felosztására vonatkozó megállapodás létezésének elvetéséhez kellett volna vezetnie.

102. A felperes által ezzel összefüggésben előterjesztett, a megtámadott határozat 68. preambulumbekezdésében szereplő táblázatban foglaltaknak ellentmondó adatokból az egyedileg gyártott csővezetékek tekintetében adott esetben levezethető a nemzeti piacok felosztására vonatkozó megállapodás létezése, semmiképpen sem vezethető le azonban belőlük ugyanez a szabvány menetes OCTG csövek vonatkozásában.

103. Még ha abból indulnánk is ki, hogy létezett egyfajta megállapodás az európai és a japán termelők között, és még ha ez a megállapodás valóban a közös piacra vonatkozott is volna, az előzőekből akkor is az következne, hogy e megállapodást nem alkalmazták, és az semmi esetre sem volt hatással a piaci folyamatokra.

104. A felperes hivatkozik továbbá arra, hogy az EK 81. cikk nem értelmezhető és alkalmazható úgy, hogy egy tilos megállapodás tényleges hatásai akkor is egy tekintet alá vehetők annak céljával, ha a megállapodást nem tartották be, és ezért semmiféle hatással nem járhatott. Egy állítólagos megállapodás céljának és hatásainak egy tekintet alá vétele minden olyan esetben aránytalan szankcionáláshoz vezethet, amelyben a kérdéses versenyellenes megállapodások alkalmazására nem került sor, és azok semmiképpen sem jártak érezhető hatással.

105. A felperes e két kifogás alapján a megtámadott ítélet 145–155., valamint 161. és 162. pontjának megsemmisítését kéri a megtámadott határozatra és a vele szemben e határozatban kiszabott bírságra nézve valamennyi ebből adódó következménnyel együtt.

106. Az ötödik jogalap egyetlen kifogásból áll: mivel a piacok felosztását célzó megállapodás létezését sem a Bizottság nem bizonyította a határozatában, sem az Elsőfokú Bíróság nem állapította meg a megtámadott ítéletben, az Elsőfokú Bíróság véleménye, amely szerint e megállapodás a tagállamok közötti kereskedelmet akadályozó hatással jár, tarthatatlan.

107. Még ha egy ilyenfajta megállapodás létezése bizonyított is lenne – ami nincs így –, az Elsőfokú Bíróságnak akkor is meg kellett volna vizsgálnia, hogy annak valóban

tényleges következményei voltak-e a tagállamok közötti kereskedelemre, annál is inkább, mivel – amint azt az Elsőfokú Bíróság maga is megjegyezte – a tényleges vagy lehetséges következmények alkalmasint nem jelentéktelenek.

108. Mivel e nem jelentéktelen következményeket a megtámadott határozatban nem mutatták be hitelesen, az Elsőfokú Bíróságnak el kellett volna utasítania az EK 81. cikk (1) bekezdése alkalmazásának lehetőségét.

3. A Bizottság érvei

109. A Bizottság a negyedik jogalap első részére válaszul azt adja elő, hogy az elsőfokú eljárásban a Dalmine nem emelt kifogást a Bizottság által a megtámadott határozat 53., 54. és 62–67. preambulumbekezdésében a piacfelosztó megállapodás létezését alátámasztó bizonyítékként feltárt okirati bizonyítékokkal szemben.

110. Ehelyett a felperes elsősorban egyes bizonyítékok, különösen a piacfelosztási-kulcs dokumentum és Biasizzo nyilatkozatainak véleménye szerint kézenfekvő elfogadhatatlanságát, vagyis hitelességének hiányát kifogásolta. A felperes továbbá az elsőfokú eljárásban mindenekelőtt azt igyekezett bemutatni, hogy a Bizottságnak nem sikerült

– helyesen felmérnie a termelők között létrejött megállapodásnak a versenyre gyakorolt hatását, a jogsértés súlyát, valamint a különböző résztvevőknek a jogsértés végrehajtásában játszott szerepét;

– tisztáznia, hogy a megállapodás járt-e versenykorlátozó hatással, azt ténylegesen betartották-e, vagy egyáltalán alkalmas volt-e a verseny korlátozására vagy torzítására;

– számot adnia arról, hogy a Dalmine piacon elfoglalt helyzete gyenge, a megállapodásban játszott szerepe csekély, és az abból általa húzható előnyök jelentéktelenek voltak.

111. Sem a keresetlevél, sem az első fokon előterjesztett válaszbeadvány nem tartalmazott kifogást a felperes részéről a bizonyítékok bizonyító erejét vagy hitelességét illetően, ezek olyan szempontok tehát, amelyekre a felperes bíróság előtt először most hivatkozik.

112. A felperes ezért nem hivatkozhat arra, hogy a kérdéses bizonyítékot a megtámadott ítéletben helytelenül értékelték, mivel az Elsőfokú Bíróságtól soha nem is kért ezzel kapcsolatos állásfoglalást.

113. Ezért a Bizottság a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatára támaszkodva [36], amelynek értelmében a felek a fellebbezési eljárásban nem hivatkozhatnak olyan új jogalapra, amelyet első fokon nem adtak elő, e kifogást elfogadhatatlannak tekinti, kivéve amennyiben az Biasizzo nyilatkozatait érinti.

114. A felperes által a megtámadott ítéletnek e nyilatkozatokra vonatkozó részeivel szemben emelt kifogások mindazonáltal szintén nem fogadhatók el, mégpedig az Elsőfokú Bíróság részéről a 152. pont végén tett megállapítás miatt: „Még ha e kifogások megalapozottak is, önmagukban nem vezethetnek a megtámadott határozat megsemmisítéséhez."

115. A Bizottság álláspontja szerint e jogalap második részét is el kell vetni, ha a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság azon állandó és kiterjedt ítélkezési gyakorlatából [37] indulunk ki, amely szerint nem szükséges egy (tiltott) megállapodás tényleges következményeire tekintettel lenni, ha megállapítható, hogy az a verseny akadályozására, korlátozására vagy torzítására irányul.

116. Az ötödik jogalappal kapcsolatban a Bizottság előadja, hogy a felperes az Elsőfokú Bíróság előtt egyáltalán nem vonta kétségbe, hogy a megállapodás a nemzeti piacok felosztására irányult. Ezért az Elsőfokú Bíróság helyesen támaszkodott arra az ítélkezési gyakorlatra, mely szerint az EK 81. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából nem szükséges a tagállamok közötti kereskedelemre gyakorolt hátrányos hatás tényleges fennállásának bizonyítása, mivel elegendő, ha azt bizonyítják, hogy valamely megállapodás alkalmas ilyen hatás kiváltására. [38]

4. Értékelés

117. A negyedik jogalapot alátámasztó első kifogást jelentős részben nyilvánvalóan elfogadhatatlanként el kell utasítani. Megalapozottságának vizsgálata csak annyiban szükséges, amennyiben az a megtámadott ítélet 152–155. pontját érinti, amelyben az Elsőfokú Bíróság elutasította a Biasizzo nyilatkozataival szemben a Dalmine által emelt kifogásokat.

118. Ez véleményem szerint szükségszerűen következik az Elsőfokú Bíróságnak a megtámadott ítélet 152. pontja második monda-

36 – A Bizottság ehhez kapcsolódóan utal a C-136/92. P. sz., Bizottság kontra Brazzelli Lualdi és társai ügyben 1994. június 1-jén hozott ítélet (EBHT 1994., I-1981. o.) 59. pontjára, valamint a C-155/98. P. sz., Alexopolou kontra Bizottság ügyben 1999. július 1-jén hozott ítélet (EBHT 1999., I-4069. o.) 40. és azt követő pontjára.

37 – A Bizottság itt utal többek között a 45/85. sz., Verband der Sachversicherer kontra Bizottság ügyben 1987. január 27-én hozott ítélet (EBHT 1987., 405. o.) 39. pontjára, valamint a T-14/89. sz., Montedipe kontra Bizottság ügyben 1992. március 10-én hozott ítélet (EBHT 1992., II-1155. o.) 265. pontjára és a T-374/94., T-375/94., T-384/94. és T-388/94. sz., European Night Services és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1998. szeptember 15-én hozott ítélet (EBHT 1998., II-3141. o.) 136. pontjára.

38 – A megtámadott ítéletben hivatkozott ítéleteken kívül a Bizottság utal még többek között a 19/77. sz., Miller kontra Bizottság ügyben 1978. február 1-jén hozott ítéletre (EBHT 1978., 131. o.), valamint a C-215/96. és C-216/96. sz., Bagnasco és társai egyesített ügyekben 1999. január 21-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-135. o.) 48. pontjára.

tában tett ténymegállapításának vizsgálatából: „Elegendő ezzel kapcsolatban megállapítani, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban a megállapodás céljával kapcsolatos olyan bizonyítékokra támaszkodott, *amelyek érdemlegességét a Dalmine nem vitatta*, különösen Pierre Verluca rövid, de egyértelmű nyilatkozataira, nem pedig csak arra az egy bizonyítékra, amelynek bizonyító erejét a Dalmine kifogásolta." [39]

119. Az elsőfokú eljárásban váltott iratokat figyelembe véve azokból megcáfolhatatlanul következik, hogy az elsőfokú eljárásban a Bizottság megtámadott határozatának 1. cikkében megjelölt megállapodás létezését a Dalmine nem tagadta, hanem arra hivatkozott, hogy az nem a Közösségen belüli nemzeti piacokra vonatkozik, és így nem esik az EK 81. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatálya alá.

120. Ezen állítás alátámasztására a Dalmine az elsőfokú eljárás írásbeli szakaszában két jogalapra hivatkozott:

a) az indokolási kötelezettség megsértése és az indokolásban rejlő ellentmondások, valamint az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértése a piacelemzés, a piacon jelenlévő érintett vállalkozások magatartása és különösen a Dalmine ebben játszott szerepe, valamint az Európa–Japán klub keretében kötött megállapodás korlátozó jellegének értékelése tekintetében [40];

b) a Dalmine jelentéktelen szerepe a termelők közötti megállapodásokban [41].

121. Az első jogalapnak a keresetlevélben kifejtett részletes indokolásában a Dalmine elsősorban az érintett piacnak a Bizottság által történt – a megtámadott határozat 68. prembulumbekezdésében szereplő sematikus áttekintés és az e határozat 1. sz. mellékletében szereplő áttekintés alapján történt – pontatlan meghatározását kifogásolta. A Bizottság ezen áttekintésekben jogsértő módon nem tett különbséget a szabvány menetes OCTG csövek és általában az OCTG csövek, valamint az egyedileg gyártott csővezetékek és általában a csővezetékek között [42]. Ezt követően a Dalmine részletesen bemutatta az olasz piacot és az ezen a piacon elfoglalt helyzetét, és kifejtette, hogy a Bizottság nem vizsgálta megfelelően a szabvány menetes OCTG csövek és az egyedileg gyártott csővezetékek sajátos piacán jelenlévő vállalkozások tényleges magatartását [43]. A Dalmine vitatta továbbá a

39 – Kiemelés tőlem.

40 – A keresetlevél 104–121. pontja és az első fokon előterjesztett válasz 36–51. pontja.

41 – A keresetlevél 122–131. pontja és az első fokon előterjesztett válasz 52–57. pontja.

42 – A keresetlevél 105–112. pontja és az első fokon előterjesztett válasz 37–42. pontja.

43 – A keresetlevél 113–116. pontja és az első fokon előterjesztett válasz 45–49. pontja.

Biasizzo által tett írásbeli nyilatkozatok hitelességét.[44] Végezetül a Dalmine utalt arra is, hogy a közösségi piacon Olaszországon kívül is értékesített bizonyos mennyiségű egyedileg gyártott csővezetéket, és hogy a Bizottság a hegesztett és a hegesztés nélküli csövek egymáshoz viszonyított arányának tekintetében fennálló versenyviszonyokat nem vizsgálta kellő alapossággal[45].

122. Az ez utóbbi jogalap alátámasztására szolgáló érvek elsősorban a Dalmine-nak az érintett termékek piacán elfoglalt helyzetét érintik, amely nem tette lehetővé számára, hogy piacvezetőként léphessen fel, amit a megtámadott határozat jogsértő módon figyelmen kívül hagyott[46]. Egyebekben a Dalmine piaci magatartása során nem sokat törődött az egyébként valójában nem is kötelező erejű és a gyakorlatban csak csekély hatást kiváltó megállapodásokkal. Ráadásul e megállapodások szankciót sem írtak elő[47]. Végeredményben tehát a megállapodások a fogyasztókat az árképzés okán nem károsították, és az érintett piacok kereskedelmének egésze szempontjából csak elhanyagolható jelentőséggel bírtak[48].

123. A keresetlevél és az első fokon előterjesztett válasz most vizsgált részleteiből nem következik, hogy a Dalmine a megtámadott határozat 53., 54. és 62–67. preambulumbekezdésében megjelölt bizonyítékok által alátámasztott piacfelosztó megállapodás létezését magát kifejezetten vitatta.

124. Amennyiben a felperes a tárgyaláson kifejtett érvelésével arra kívánt hivatkozni, hogy az 53., 54. és 62–67. preambulumbekezdésben megjelölt egyéb bizonyítékok egy Közösségen belüli piacfelosztó megállapodás fennállását nem támasztják alá[49], ezzel új jogalapra próbált hivatkozni[50]. Ezzel az Elsőfokú Bíróság helyesen nem foglalkozott.

125. Az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 48. cikkének 2. §-ában foglalt szabályt ugyanis, amely szerint az eljárás során új jogalapra már nem lehet hivatkozni, szűken kell értelmezni.[51]

44 – A keresetlevél 117. és 118. pontja és az első fokon előterjesztett válasz 50. és 51. pontja.

45 – A keresetlevél 119. és 120. pontja és az első fokon előterjesztett válasz 48. pontja.

46 – A keresetlevél 122–124. pontja és az első fokon előterjesztett válasz 52–55. pontja.

47 – A keresetlevél 125–127. pontja és a válasz 56. és 57. pontja.

48 – A keresetlevél 128–131. pontja.

49 – A felperes elsőfokú tárgyaláson elhangzott érvelésének a fellebbezési eljárásban előterjesztett válasz keretében előterjesztett írásos változata nagyvonalakban megegyezik a keresetlevél 37a. pontjában előadottakkal.

50 – A felperes által a fellebbezési kérelem 37a. pontjában előadott érvek tartalmilag nagyrészt megegyeznek azokkal, amelyekre első fokon elkésve, mégpedig elsőként a tárgyaláson hivatkozott.

51 – A jelentős terjedelmű ítélkezési gyakorlatból utalok az Elsőfokú Bíróság T-4/96. sz., S kontra Bíróság ügyben 1997. július 9-én hozott ítéletének (EBHT 1997., II-1125. o.) 104. pontjára; T-547/93. sz., Lopes kontra Bíróság ügyben 1996. február 29-én hozott ítéletének (EBHT 1996., II-185. o.) 39. pontjára; T-186/98. sz., Inpesca kontra Bizottság ügyben 2001. február 7-én hozott ítéletének (EBHT 2001., II-557. o.) 33–35. pontjára, valamint T-53/96. sz., SPVB kontra Bizottság ügyben 1996. november 21-én hozott végzésének (EBHT 1996., II-1579. o.) 20–26. pontjára.

126. Ennek oka az, hogy a tisztességes eljárás megköveteli, hogy a felperes ellenfele kezdettől fogva teljes mértékben képes legyen magát az ellene felhozott kifogásokkal szemben megvédeni. Ezért az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzata 48. cikkének 2. §-ában foglalt korlátozott kivételektől eltekintve elfogadhatatlan az eljárás későbbi szakaszában egy új jogalapra való hivatkozás még a keresetlevélben foglalt fejtegetések „értelmezésének" formájában is [52].

127. Ezzel kapcsolatban meg szeretném még jegyezni, hogy a felperesek a T-44/00. sz. párhuzamos ügyben [53], valamint a T-67/00., T-68/00., T-71/00. és T-78/00. sz. egyesített ügyekben [54] a Bizottság által egy piacfelosztó megállapodás létének alátámasztására előterjesztett bizonyítékok bizonyító erejét meglehetősen vitatták. Az Elsőfokú Bíróság a kifejezetten erre vonatkozó érveket részletesen megvizsgálta [55].

128. Az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg tehát a megtámadott ítélet 152. pontjának második mondatában, hogy a megállapodás céljával kapcsolatos bizonyítékok érdemlegességét a Dalmine nem vitatta. Ebből következően a negyedik jogalap indokolására felhozott első kifogás adott részeire először a fellebbezési eljárásban hivatkoztak, így azok elfogadhatatlanok [56].

129. Véleményem szerint az első kifogásnak az azon indokolás ellen irányuló egyéb részei sem fogadhatók el, amellyel az Elsőfokú Bíróság a felperes által Biasizzo nyilatkozataival szemben emelt ellenvetéseket utasította el.

130. Amint azt az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 152. pontjában már megjegyezte, még ha a Dalmine részéről a Biasizzo nyilatkozatainak bizonyító erejével szemben emelt kifogások megalapozottak is lennének, önmagában ez akkor sem vezethetne a különböző bizonyítékokon – köztük P. Verluca kifejezett nyilatkozatain – alapuló megtámadott határozat megsemmisítéséhez.

131. Annak megállapítása után, hogy e bizonyítékok relevanciáját az elsőfokú eljárásban sikeresen nem vitatták, és ezért az a

52 – Ebben az értelemben lásd már a Bíróság 76/63. sz., Prakash kontra Bizottság ügyben 1964. július 14-én hozott végzését (EBHT 1965., 632. o.).

53 – Hivatkozás a 20. lábjegyzetben.

54 – Hivatkozás a 20. lábjegyzetben.

55 – Az Elsőfokú Bíróság erre vonatkozó indokolása a tárgya a Bíróság előtt a C-411/04. P. sz. Salzgitter Mannesmann, korábban Mannesmannröhren-Werke ügyben (HL C 273., 24. o.), valamint a C-403/04. P. és C-405/04. P. sz., Sumitomo Metal Industries és Nippon Steel egyesített ügyekben (HL C 284., 9. és 10. o.) folyamatban lévő fellebbezési eljárásnak.

56 – Lásd többek között a Bíróság C-53/92. P. sz., Hilti kontra Bizottság ügyben 1994. március 2-án hozott ítéletének (EBHT 1994., I-667. o.) 49. pontját és a C-136/92. P. sz., Brazzelli kontra Bizottság ügyben 1994. június 1-jén hozott ítéletének (EBHT 1994., I-1981. o.) 57–60. pontját, valamint a C-111/99. P. sz., Lech-Stahlwerke kontra Bizottság ügyben 2001. január 25-én hozott végzésének (EBHT 2001., I-727. o.) 25. pontját.

fellebbezési eljárásban sem vitatható, e körülmény a felperes részéről a megtámadott ítélet kérdéses részével szemben emelt kifogások megalapozottsága esetén sem vezethetne ezen ítélet megsemmisítéséhez. Ezért az első kifogás ebben a részében is elfogadhatatlan [57].

132. A negyedik jogalap második részében a felperes azon, az EK 81. cikk (1) bekezdésének értelmezésére és alkalmazására vonatkozó klasszikus tételt [58] vitatja, amely szerint a tartalma alapján a résztvevők és/vagy harmadik felek közötti verseny korlátozására irányuló megállapodás esetében nem szükséges e megállapodás versenyre gyakorolt hatásának vizsgálata.

133. A felperes ezen ítélkezési gyakorlattal szembeni kifogásának lényege, hogy az semmilyen teret nem hagy, vagy nem kielégítő teret hagy az árnyalt alkalmazásra olyan esetekben, amelyekben a megállapodásban részes vállalkozás a megállapodást nem vagy korlátozott mértékben tartotta be, vagy piaci magatartása nem eredményezhette az érintett piacon uralkodó versenyviszonyok lényeges befolyásolását.

134. Az egyértelműen a verseny korlátozását vagy torzítását célzó megállapodásokkal szemben a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság eddig valóban rendkívüli szigorral járt el. Ismert esetek az árakról szóló horizontális megállapodások [59] és – a jelen ügy tárgyát is képező – területi védelmet célzó megállapodások [60].

135. Egy ilyen megállapodás résztvevőjének azon védekezése, hogy e megállapodást nem vagy csak részben alkalmazta [61], vagy hogy abban való részvétele semmiféle hatással nem járhatott [62], az ítélkezési gyakorlatban – mint az EK 81. cikk (1) bekezdése megsértésének szempontjából jelentőséggel nem bíró tények – mindig elutasításra talált. Egy ilyen védekezést legfeljebb a bírság mértékének meghatározása során lehet figyelembe venni.

57 – Lásd többek között a C-264/95. P. sz., Bizottság kontra UIC ügyben 1997. március 11-én hozott ítélet (EBHT 1997., I-1287. o.) 48. pontját és a C-362/95. P. sz., Blackspur és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 1997. szeptember 16-án hozott ítélet (EBHT 1997., I-4775. o.) 18–23. pontját.

58 – Lásd már az 56/65. sz. La Technique Minière ügyben 1966. június 30-án hozott ítéletben (EBHT 1966., 392. o.); időközben újfent megerősítve többek között az Elsőfokú Bíróság T-213/00. sz., CMA, CGM és társai (FETTCSA) kontra Bizottság ügyben nem sokkal ezt megelőzően, 2003. március 19-én hozott ítéletének (EBHT 2003., II-913. o.) 175., 177–179. és 183. pontjában.

59 – Többek között a 246/86. sz., Belasco és társai kontra Bizottság ügyben 1989. július 11-én hozott ítélet (EBHT 1989., 2117. o.) 12. pontja.

60 – Többek között a 71/74. sz., Frubo kontra Bizottság ügyben 1975. május 15-én hozott ítélet (EBHT 1975., 563. o.) 37. és 38. pontja és a T-66/92. sz., Herlitz kontra Bizottság ügyben 1994. július 14-én hozott ítélet (EBHT 1994., II-531. o.) 29. pontja.

61 – Így már a 38. lábjegyzetben hivatkozott Miller kontra Bizottság ügyben 1978. február 1-jén hozott ítélet 6. és 7. pontjában; továbbá többek között a C-277/87. sz., Sandoz kontra Bizottság ügyben 1990. január 11-én hozott ítélet (EBHT 1990., I-45. o.) 13. pontjában és a T-77/92. sz., Parker Pen kontra Bizottság ügyben 1994. július 14-én hozott ítélet (EBHT 1994., II-549. o.) 55. pontjában.

62 – Lásd többek között a 9. lábjegyzetben hivatkozott „cement"-ügyben hozott ítélet 1085–1088. pontját.

136. E szigorú felfogás oka, hogy a verseny korlátozását célzó megállapodások rendszerint az EK 81. cikk (1) bekezdésének súlyos megsértését jelentik, amelyek mint ilyenek erősen veszélyeztetik a versenyviszonyokat és a tagállamok közötti kereskedelmet. A piac mindegyik, ilyen megállapodásban részes résztvevőjének tisztában kell lennie a magatartás önmagában való jogellenességével.

137. Mindezek alapján véleményem szerint nincs lehetőség a kifogásban foglalt felvetés elfogadására. Ezt még inkább megerősíti, hogy az ebből adódó következmények – a Bizottság vizsgálati és bizonyítási terheinek abból fakadó jelentős növekedése, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdésébe ütköző, már önmagukban is súlyos jogsértések hatásait is vizsgálnia és bizonyítania kell – az EK-Szerződés e központi előírásának hatékonyságát komolyan csökkentenék.

138. Ezért javaslom, hogy e kifogást nyilvánítsák megalapozatlannak.

139. Az ötödik, különösen a megtámadott ítélet 156–158. pontja ellen irányuló jogalap véleményem szerint szintén nem fogadható el.

140. Az elsőfokú eljárásban megtámadott határozat 1. cikkében említett megállapodás tárgya a Közösségen belüli és kívüli piacok felosztása volt.

141. Mivel a Dalmine az elsőfokú eljárás során csak azzal érvelt, hogy e megállapodás nem gyakorolt hatást a tagállamok közötti kereskedelemre, és a megállapodás fennállására vonatkozó megállapítást mint olyat – amint azt fent megállapítottam – jogilag érvényesen nem támadta meg, az Elsőfokú Bíróságnak lehetősége volt a 156. pontban arra szorítkozni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatra utaljon [63], mely szerint a megállapodás akkor lehet hatással a tagállamok közötti kereskedelemre, ha tényezők egy csoportja alapján előre látható, hogy az ilyen hatást gyakorolhat.

142. Tekintettel arra, hogy a jelen ügyben tárgyalt megállapodás tárgya a piacok felosztása mint olyan, az Elsőfokú Bíróság helyesen állapíthatta meg a megtámadott ítélet 157. pontjában, hogy a megállapodásnak érezhető hatása lehetett a tagállamok közötti kereskedelemre [64].

63 – Az Elsőfokú Bíróság ezzel összefüggésben utal a 33. lábjegyzetben hivatkozott Atlantic Container Line és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 79. és 90. pontjára. Ez a megtámadott ítélet kihirdetésének időpontját megelőzően csak röviddel meghozott ítélet a Bíróság korábbi állandó ítélkezési gyakorlatára, többek között a 38. lábjegyzetben hivatkozott Miller kontra Bizottság ügyben 1978. február 1-jén hozott ítélet 15. pontjára, a 107/82. sz., AEG Telefunken kontra Bizottság ügyben 1983. október 25-én hozott ítélet (EBHT 1983., 3151. o.) 60. pontjára és a 38. lábjegyzetben hivatkozott Bagnasco ügyben hozott ítélet 48. pontjára támaszkodik.

64 – Az, hogy a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolásának bizonyos jelentőséggel kell bírnia, a Bíróság a 33. lábjegyzetben hivatkozott Ambulanz Glöckner ügyben 2001. október 25-én hozott ítéletének 48. pontjából következik.

143. Még ha e megállapodás célja nem is volt egyéb, mint a közösségi piac és a japán termelők nemzeti piacának kölcsönös tiszteletben tartása, az érezhető befolyást gyakorolhatott volna a tagállamok közötti kereskedelemre, mivel bizonyos termékek közösségi piacra irányuló importjának korlátozása elkerülhetetlen hatással jár e termékek összetételére és legtöbbször körére is a Közösségen belüli kereskedelmi szerkezet vonatkozásában.

E – *A megtámadott határozat 2. cikkében meghatározott jogsértéssel kapcsolatos hatáskörrel való visszaélésre, jogsértésre és a tények téves értékelésére*

– *hatáskörrel való visszaélésre, jogsértésre és a megtámadott határozat 2. cikkében meghatározott jogsértés hatásainak téves értékelésére*

144. Az ötödik jogalap már csak ezért sem lehet sikeres.

– *a Dalmine és a British Steel közötti szállítási szerződés rendelkezéseivel kapcsolatos hatáskörrel való visszaélésre, jogsértésre és a tények téves értékelésére*

vonatkozó hatodik, hetedik és nyolcadik jogalapról

145. Amennyiben erre annak alátámasztásaként hivatkoznak, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet szóban forgó pontjaiban helytelenül indult ki abból, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban a piacfelosztó megállapodás létét nem vitatta, utalok a negyedik jogalap első része kapcsán általam kifejtettekre. Ott arra az eredményre jutottam, hogy az Elsőfokú Bíróság a keresetlevélben és az első fokon előterjesztett válaszban előadottak alapján abból indulhatott ki, és abból volt kénytelen kiindulni, hogy a Dalmine a megállapodás fennállását mint olyat nem vitatta.

1. Háttér és az Elsőfokú Bíróság értékelése

146. A 2. cikkben megállapított jogsértés hátterét az elsőfokú eljárásban megtámadott határozat 78–97. preambulumbekezdése tárgyalja.

147. A hazai piacok védelmével összefüggésben 1990-ben probléma merült fel, mivel a British Steel fontolóra vette a magas hőmérsékleten hengerelt acélcsövek termelésének beszüntetését. Ezáltal a brit piac elvesztette volna hazai piac jellegét.

148. Ezt elkerülendő a British Steel clydesdale-i üzemének 1991-es bezárását követően szerződéseket kötött a Valloureckel, a Dalmine-nal és 1993-ban a Mannesmann-nal sima végű csöveknek a TSSL – a British Steel csövek készremunkálására (hőkezelés és menetvágás) szakosodott leányvállalata – részére történő szállításáról. E vállalkozások mindegyike a British Steel szükségleteinek meghatározott százalékát fedező mennyiségét volt köteles szállítani.

149. A szerződésekben a Vallourec, a Dalmine és a Mannesmann által szállítandó sima végű csövek árát a British Steel által értékesített menetes csövek árához kapcsolták. A British Steel vállalta, hogy szállítóival negyedévente közli saját eladási árait.

150. A Vallourec, a Dalmine és a Mannesmann a maguk részéről vállalták, hogy a Britis Steel részére meghatározatlan (vagyis előre nem ismert) mennyiségű sima végű csövet szállítanak, mégpedig olyan árak és értékesítési feltételek mellett, amelyek nem lehettek kedvezőtlenebbek az egyesült királysági más ügyfelek részére biztosítottnál.

151. E szerződéseket öt évre kötötték. Ennek lejártát követően a szerződések hallgatólagosan meghosszabbodtak, amíg a felek egyike a szerződést 12 hónapos felmondási idő mellett fel nem mondta.

152. 1993 elején Európában átalakulás következett be a varrat nélküli acélcsövek ágazatában. Ezen átalakulás keretében a British Steel úgy határozott, hogy tevékenységét ebben az ágazatban teljes mértékben beszünteti. E tevékenységet a Vallourec folytatta, amely a British Steeltől 1994-ben átvette a menetvágásra szakosodott skót üzemet. Az ily módon a Vallourec által alapított leányvállalat az északi-tengeri térségben piacvezető lett a kiváló minőségű („prémium") és szabvány menetes csövek szállításának piacán.

153. A Vallourec 1994. március 31-én meghosszabbította a Dalmine-nal és a Mannesmann-nal kötött szállítási szerződéseket.

154. A piacfelosztási-kulcs dokumentumból kitűnik, hogy az európai ipar átalakulása kedvezően hatott a japán termelőkkel folytatott tárgyalásokra: Európa az európai termelők részére maradt fenntartva.

155. Az elsőfokú eljárásban megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértés áll a megtámadott ítélet 164–246. pontjának középpontjában.

156. A hatodik, a hetedik és a nyolcadik jogalap az elsőfokú ítélet ezen részének egyes részletei ellen irányul.

157. A hatodik jogalap különösen ezen ítélet 210., 234. és 244. pontját támadja.

158. Az ítélet azon részében, amelyben e kérdések felmerülnek, az Elsőfokú Bíróság azt az érvet értékelte, amellyel a Dalmine azt vitatta, hogy az európai termelők által a British Steellel kötött szállítási szerződések egy átfogó kartell eredményei lennének, és amelynek keretében a Dalmine kifejtette, hogy a közte és a British Steel között létrejött szállítási szerződés megkötésével kizárólag a sima végű csövek brit piacon történő eladása növelésének jogszerű célját kívánta elérni (a megtámadott ítélet 193. pontja).

159. Különösen kifogásolta a Dalmine a Bizottság azon álláspontját, miszerint a British Steel szállítási szerződéseinek célja az volt, hogy mesterségesen magas szinten tartsa az európai piacon levő árakat, valamint a Bizottságnak a szállítási határidők hosszúságából levont következtetéseit. A Dalmine kétségbe vonta továbbá egy sor bizonyíték bizonyító erejét, és vitatta azt a feltételezést, amely szerint létezett a brit piac európai termelők közötti felosztását célzó megállapodás. Még ha ilyen megállapodás létezett is, a Dalmine abban nem vett részt (a megtámadott ítélet 194–198. pontja).

160. A Dalmine utal továbbá arra, hogy a Bizottság által előterjesztett bizonyítékok kizárólag a Vallourecre és a British Steelre vonatkoznak. A Dalmine szintén vitatja a Bizottság azon megállapítását, amely szerint később csatlakozott a Vallourec és a British Steel közötti megállapodáshoz. Az a körülmény sem utal nem megengedett megállapodás létezésére, hogy miután a Vallourec megvette a British Steeltől a varrat nélküli csövek üzletágat, elhatározta a korábban ezen utóbbi által a Mannesmann-nal és a Dalmine-nal kötött hatályos szállítási szerződések átvételét is. Végül a Dalmine utal arra, hogy a British Steellel kötött szállítási szerződésének piacra gyakorolt hatása jelentéktelen (a megtámadott ítélet 199–202. pontja).

161. Ezen érvekkel szemben a Bizottság ragaszkodik ahhoz, hogy e szállítási szerződések az Európa–Japán klub keretében megállapított alapszabályok részét képezték, amelyek célja a nemzeti piacok tiszteletben tartásának biztosítása volt. A Dalmine nyilvánvalóan tudomással bírt arról, hogy az

ilyen szállítási szerződés megkötése hozzájárul a nemzeti piacok tiszteletben tartását célzó megállapodás végrehajtásához, és tevékenységének közvetlen versenytársai tevékenységével való összehangolásához (a megtámadott ítélet 203–208. pontja).

162. A megtámadott ítélet 209–225. pontjában az Elsőfokú Bíróság a Dalmine érveit megvizsgálva azokat nem találta elfogadhatónak.

163. A jelen fellebbezési eljárásban különös figyelmet érdemel a 210. pont, mivel a felperes hatodik jogalapja főként ez ellen irányul. A 210. pont értelmében: „Ugyanis, bármekkora volt is a négy európai termelő közötti összehangolás tényleges mértéke, meg kell jegyezni, hogy mindegyikük kötött versenykorlátozó szállítási szerződést, amelyek a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt, az EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti jogsértés részét képezték. Bár a megtámadott határozat 2. cikkének (1) bekezdése megállapítja, hogy a szállítási szerződéseket »az 1. cikkben leírt jogsértés keretében kötötték«, a megtámadott határozat 111. preambulumbekezdéséből világosan kitűnik, hogy a 2. cikkben foglalt jogsértést e szerződések puszta megkötése valósította meg." [65]

164. A hatodik jogalap különösen a megtámadott ítélet 234. és 244. pontja ellen irányul, amelyek az Elsőfokú Bíróság által a Dalmine-nak a megtámadott határozat 1. cikkében megállapított jogsértéssel kapcsolatban az érintett piacra vonatkozó jogalapjaihoz fűződően tett megállapítások részét képezik.

165. A 234. és 244. pont értelmében:

„234 Meg kell állapítani először is, hogy a Bizottság a megtámadott határozat 1. és 2. cikkében azt állapította meg, hogy két különálló jogsértés valósult meg, amelyek két szomszédos termékpiacot érintettek. Következésképpen önmagában nem jogellenes, hogy a megtámadott határozat

65 – A megtámadott határozat 111. preambulumbekezdése értelmében: „E szerződések tárgya az északi-tengeri OCTG piac »vezetőjének« ellátása volt, céljuk pedig a hazai termelő megtartása volt az Egyesült Királyságban annak érdekében, hogy az Európa–Japán klub keretében biztosítsák az alapszabályok betartását. A szerződések fő célja és hatása többek közt versenytársuk, a BS (1994 februárja után Vallourec) összes szükségletének elosztása volt az MRW, a Vallourec és a Dalmine között. A szerződések a sima végű csövek beszerzési árait a BS által menetvágott csövek áraitól tették függővé. Ezen túlmenően korlátozták a BS (1994 februárja után Vallourec) beszerzési szabadságát, és arra kényszerítették, hogy közölje versenytársaival az alkalmazott eladási árakat és eladott mennyiségeket. Az MRW, a Vallourec (1994 februárjáig) és a Dalmine továbbá vállalták, hogy előre nem ismert mennyiségeket szállítanak egyik versenytársuk (BS, később Vallourec 1994 márciusától) részére."

2. cikkében foglalt jogsértés esetén megállapított érintett piac a sima végű csövek piaca, míg a megtámadott határozat 1. cikkében foglalt jogsértés esetén megállapított érintett piac a szabvány menetes OCTG csövek piaca, összhangban a 29. preambulumbekezdésben szereplő piacmeghatározással.

ring és társai kontra Bizottság ítélet (hivatkozás a 111. pontban) 569. és az követő pontjaiban úgy ítélte meg, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét azáltal, hogy az európai termelőkre kiszabott bírság összegének meghatározásakor nem vette figyelembe a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértést annak ellenére, hogy e jogsértés célja és hatása túlment az Európa–Japán megállapodás fennmaradásának elősegítésén (lásd különösen ezen ítélet 571. pontját)."

[...]

244 Mindenesetre célszerű megállapítani, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozat 164. preambulumbekezdésének[66] első mondatában szereplő azon állítása, miszerint a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést megvalósító szállítási szerződések kizárólag az 1. cikkben foglalt jogsértés végrehajtásának módját jelentették, túlzó, mivel e végrehajtás a második jogsértésnek csak az egyik célját képezte, több más olyan versenyellenes cél és hatás mellett, amelyek összekapcsolódtak, egymástól azonban függetlenek voltak. Az Elsőfokú Bíróság a JFE Engineering és társai kontra Bizottság ítélet (hivatkozás a 111. pontban) 569. és az követő pontjaiban úgy ítélte meg, hogy a Bizottság megsértette az egyenlő bánásmód elvét azáltal, hogy az európai termelőkre kiszabott bírság összegének meghatározásakor nem vette figyelembe a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértést annak ellenére, hogy e jogsértés célja és hatása túlment az Európa–Japán megállapodás fennmaradásának elősegítésén (lásd különösen ezen ítélet 571. pontját)."

166. A hetedik jogalappal a felperes a megtámadott ítélet azon részét vitatja, amelyben az Elsőfokú Bíróság a British Steel és a Dalmine között létrejött szállítási szerződés kikötéseit vizsgálja (a megtámadott ítélet 164–193. pontja).

167. A 164–174. pont szerint a Dalmine kifogásolja a Bizottság értelmezését, miszerint a szállítási szerződés egy sor kikötése e szerződés versenykorlátozó céljára utal, amint a Dalmine és más termelők által szállítandó sima végű csövek mennyiségének meghatározására szolgáló módszer és az árak számításának módja is.

66 – E preambulumbekezdés értelmében: „A BS, az MRW, a Dalmine és a Vallourec között létrejött szerződések tekintetében a Bizottság azon az álláspontón van, hogy e szerződések a nemzeti piacok tiszteletben tartására irányuló elv végrehajtásának módját képezik, és azokat az Európa-Japán klub keretei között született megállapodások tükrében kell értékelni. Ezen okból a Bizottság eltekint további bírságok kiszabásától."

168. A megtámadott ítélet 179–187. pontjában az Elsőfokú Bíróság megvizsgálta a Dalmine-nak a szállítók által a British Steel részére szállítandó mennyiségek meghatáro-

zására szolgáló módszerrel kapcsolatban előadott érvelését, és elutasította azt. A szállítási szerződés kérdéses rendelkezéseiből egyértelműen kitűnik a British Steel részére történő szállítás azáltal megvalósuló versenykorlátozó célja, hogy a szállítók gyakorlatilag lemondanak a menetes csövek brit piaca esetleges növekedésének ezen idő alatti közvetlen kihasználásáról.

169. A megtámadott ítélet 188–191. pontjában az Elsőfokú Bíróság megállapította továbbá, hogy a Corus által értékesített menetes csövek árai és az általa a három szállítója részére a sima végű csövekért fizetett ár matematikai kapcsolata a szállítók számára lehetővé tette, hogy pontos információkat kapjanak a British Steel által eladott menetes csövek áringadozásának irányáról, idejéről és nagyságáról. Ezen információknak a versenytársak részére történő átadása sérti az EK 81. cikk (1) bekezdését.

170. A nyolcadik jogalap szintén a megtámadott ítéletnek a British Steel és a Dalmine közötti szállítási szerződés kikötéseire vonatkozó részeit érinti.

2. A felperes kifogásai

171. Hatodik jogalapjával a felperes különösen a megtámadott ítélet három pontját kifogásolja. E pontokban az Elsőfokú Bíróság a Bizottságnak a határozat 2. cikkében ismertetett tényálláshoz kapcsolódó értékelését a saját értékelésével helyettesítette,. Ezáltal e határozatot lényeges pontokon átírta, minek következtében a Szerződésből fakadó hatáskörét túllépte.

172. E kifogás tárgya elsősorban a megtámadott ítélet 210. pontja, amelyben az Elsőfokú Bíróság kifejti, hogy „a megtámadott határozat 111. preambulumbekezdéséből világosan kitűnik, hogy a 2. cikkben foglalt jogsértést e szerződések puszta megkötése valósította meg". A felperes véleménye szerint ezzel szemben az idézett 111. preambulumbekezdésből az következik, hogy a jogsértést nem a szóban forgó szerződések megkötése, hanem „az Európa–Japán klub keretében elfogadott alapszabályok betartására irányuló törekvése" valósítja meg. Ezzel az Elsőfokú Bíróság a pusztán az alapszabályok végrehajtását szolgáló magatartásokat az EK 81. cikkbe ütköző önálló jogsértéssé alakított át.

173. Másodsorban a megtámadott ítélet 244. pontja komoly kétségeket ébreszt. E pont értelmében: „meg [kell] állapítani, hogy a Bizottságnak a megtámadott határozat 164. preambulumbekezdésének első mondatában szereplő azon állítása, miszerint a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt

jogsértést megvalósító szállítási szerződések [...], túlzó". [67] E megállapításból az Elsőfokú Bíróságnak az egyetlen lehetséges következtetést kellett volna levonnia, és a megtámadott határozat 164. preambulumbekezdését, valamint következésképpen 2. cikkét meg kellett volna semmisítenie.

174. Az Elsőfokú Bíróság ezzel szemben e megállapításból azt a következtetést vonta le, hogy „e végrehajtás a második jogsértésnek csak az egyik célját képezte, több más olyan versenyellenes cél és hatás mellett, amelyek összekapcsolódtak, egymástól azonban függetlenek voltak", és ezáltal olyan szerepbe helyezte magát, amelyhez nincs hatásköre.

175. Harmadsorban a felperes a hatodik jogalapjával a megtámadott ítélet 234. pontját vitatja, amelyben az Elsőfokú Bíróság a 210. pontban foglaltaknál is világosabban választja le a megtámadott határozat 2. cikkét annak 1. cikkéről, amennyiben utal arra, hogy a jelen ügyben két összefüggő termékpiacot érintő két jogsértés valósult meg. Az Elsőfokú Bíróság messze túllépte a hatáskörét azáltal, hogy a szabvány menetes OCTG csöveknek és az egyedileg gyártott csővezetékeknek a határozatban ismertetett érintett piacait önkényesen egy harmadik piaccal, mégpedig a sima végű csövek piacával egészítette ki.

176. A Dalmine mellesleg megjegyzi még, hogy a megtámadott határozat 1. és 2. cikke közötti viszonynak az Elsőfokú Bíróság általi újraértelmezése előnyös volt a japán termelők számára, akiket a 2. cikkben megállapított „önálló" jogsértésben nem marasztaltak el, és így bírságcsökkentésben részesültek.

177. A hetedik jogalappal a felperes az Elsőfokú Bíróság azon megállapítását vitatja, amely szerint a Dalmine, a Mannesmann és a Vallourec a sima végű csövek szállítására vonatkozó szerződés British Steellel történt megkötése révén gyakorlatilag kizárta magát a menetes csövek (a kiváló minőségű OCTG csövek, valamint a szabvány menetes OCTG csövek) brit piacáról.

178. A felperes elsőként arra hivatkozik, hogy mivel nem rendelkezett a VAM menetvágási technológiával előállított menetes csövek gyártásához szükséges kötelező engedéllyel, semmi esetre sem tudott volna a brit piacon önállóan tevékenykedni.

179. Másrészt a szállítási szerződések a menet nélküli csövekre vonatkoztak, vagyis egy olyan piacra, amelyet a megtámadott határozat nem érintett.

180. Harmadrészt az Elsőfokú Bíróság tévesen értékelte a tényeket azáltal, hogy a 219. és

67 – A megtámadott ítélet francia változatában ugyanez tömörebb megfogalmazásban szerepel: „[...] il convient de constater [...] que l'affirmation de la Commission [...] *est excessive*" [kiemelés tőlem].

229. pontban abból indult ki, hogy a részt vevő vállalkozások megállapodtak a British Steel részére szállítandó sima végű csövek szállításának felosztásában.

– az Elsőfokú Bíróság tévesen értelmezte a szállítási szerződés 4. cikkét, amikor abból indult ki, hogy az a feleket a British Steel szükségleteinek bizonyos előre meghatározott százalékát fedező mennyiségű sima végű cső szállítására és eladására kötelezte;

181. Negyedrészt az Elsőfokú Bíróság nem ismerte fel, hogy a Dalmine és a British Steel között létrejött szállítási szerződés nyilvánvaló üzleti megfontolásokon alapult.

– a szállítók közötti horizontális megállapodást alátámasztó bizonyíték hiányában teljességgel elfogadható volt a British Steel részére annak a menetes csövek terén elért eladásaival meghatározott arányban álló mennyiségű sima végű cső eladása;

182. Nyolcadik jogalapjával a felperes vitatja az Elsőfokú Bíróság értékelését, amely szerint a Dalmine és a British Steel között létrejött szállítási szerződés rendelkezései mint ilyenek jogellenesek voltak.

– sem a határozat, sem az ítélet nem tartalmaz utalást arra nézve, hogy miben is kellene állnia a szállítási szerződésben az árak számítására meghatározott szabályok versenyellenes hatásának;

183. A felperes e jogalapot a következő érvekkel támasztja alá:

– a meghatározatlan mennyiségű sima végű cső Dalmine által a British Steelnek történő szállítására vállalt kötelezettség a Dalmine érdekét szolgálta, és így jogszerű volt;

– mivel a Dalmine a brit piacon egyáltalán nem értékesített kiváló minőségű OCTG csöveket, és így nem volt a British Steel e piacon jelenlévő versenytársa, nem marasztalható el az OCTG csövek áraira vonatkozó információk megosztása miatt;

– az Elsőfokú Bíróságnak tisztában kellett volna lennie azzal, hogy a British Steel piaci ereje akkora, hogy a potenciális szállítókra rákényszeríthette akaratát;

– végezetül az Elsőfokú Bíróság által a 157. pontban tett azon megállapítás, miszerint a tény, hogy a British Steel a

szállítóival nem osztott meg bizalmas információkat, jelen eset körülményei között nem alkalmas a szállítási szerződések aláíróinak kimentésére, éppoly megcáfolhatatlan, mint amilyen érthetetlen.

3. A Bizottság érvei

184. A hatodik jogalapot a Bizottság egészében megalapozatlannak tartja.

185. A felperesnek a megtámadott ítélet 210. pontjával szemben emelt egyes kifogásai a következők miatt alaptalanok:

– a Bizottság már a határozatában világosan kifejtette, hogy a határozat 2. cikkében említett szállítási szerződések az EK 81. cikk önálló megsértését valósítják meg. Ezt világosan jelzi a határozat rendelkező részének szó szerinti szövege, amely e „jogsértésnek" a 2. cikkel egy külön rendelkezést szentel, és amely a 3. cikkben a résztvevő vállalkozásokat arra szólítja fel, hogy a „nevezett jogsértéseknek" vessenek véget. Ez további megerősítést nyer a megtámadott határozat 112. preambulumbekezdésében [68].

– a határozat 2. cikkének (1) bekezdésében az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértését „az 1. cikkben említett jogsértés keretében" megvalósító jogsértésről van szó; ez nem változtat azon, hogy különböző jogsértésekről van szó.

– az Elsőfokú Bíróság helyesen vezette le a határozat 111. preambulumbekezdéséből, hogy a szállítási szerződések megkötése a határozat 2. cikkében megállapított jogsértésnek minősül. Mivel miután megállapítást nyert, hogy e szerződések az EK 81. cikk (1) bekezdésének önálló megsértését valósították meg, azok megkötése az a magatartás, amellyel a jogsértés megvalósult.

186. A felperes által a megtámadott ítélet 244. pontjával szemben emelt kifogás alaptalan: ha az Elsőfokú Bíróság abból a véleményéből, amely szerint a Bizottságnak a határozat 164. preambulumbekezdésében szereplő megállapítása „túl messzire megy", azt a következtetést vonta volna le, hogy e

68 – E preambulumbekezdés értelmében: „Az EK-Szerződés 81. cikkének (1) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy a közös piaccal összeegyeztethetetlen minden olyan megállapodás, amelynek célja vagy hatása a piacok felosztása. Az olyan szerződések, amelyek célja vagy hatása a menetes csövek azon vezető gyártójának történő szállítások felosztása, amelyre a Közösség OCTG-fogyasztásának közel fele jut (lásd az 50. preambulumbekezdést), a közös piacon belüli verseny érzékelhető korlátozását vonják maguk után."

preambulumbekezdést meg kell semmisíteni, ennek a határozat 2. cikkére nézve semmiféle következménye nem lett volna. A Bizottság ugyanis e preambulumbekezdésben mindössze azt fejtette ki, hogy az európai vállalkozásokkal szemben miért nem szabott ki külön bírságot a határozat 2. cikkében megállapított jogsértés okán. Ebben az esetben a határozat 110–117. preambulumbekezdése, amelyben a Bizottság a jogsértés megállapításának indokait bemutatta, hatályos maradna.

187. A megtámadott ítélet 234. pontját érintő kifogásainak elején a felperes emlékeztet az ezen ítélet 210. pontjával szemben emelt kifogásaira. Ezek a jelen indítvány 185. pontjában megjelölt okokból nem fogadhatók el.

188. A kifogás, amely szerint az Elsőfokú Bíróság a 234. pontban a sima végű csövek tekintetében egy külön piacot határoz meg, miközben a határozat szerint csak a szabvány menetes OCTG csövek és az egyedileg gyártott csővezetékek piaca érintett – amint az a határozat 28., 29. és 31. preambulumbekezdéséből következik –, nem fogadható el [69].

189. A Bizottság álláspontja szerint a hetedik jogalap is megalapozatlan.

190. A Bizottság elsősorban a Dalmine azon állítását vitatja, amely szerint a brit piacon nem értékesíthetett volna önállóan menetes csöveket:

– a kiváló minőségű OCTG csövek vonatkozásában, amelyek tekintetében a Dalmine nem rendelkezett a szükséges engedéllyel, a Bizottság hivatkozik a megtámadott ítélet 186. pontjára, amelyben az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy nem zárható ki, hogy a Dalmine ilyen engedélyt szerezhetett volna;

– ezenkívül vitathatatlan, hogy a Dalmine már Olaszországon kívül is értékesített engedélyhez nem kötött szabvány menetes OCTG csöveket.

191. Ezért az Elsőfokú Bíróság levonhatta azt a következtetést, hogy a Dalmine azáltal, hogy először a British Steellel, majd a Valloureckel szállítási szerződést kötött, saját magát fosztotta meg a menetes csövek brit piacán való részvételtől.

192. A felperes azon érve, amely szerint a kontinentális európai termelők között a sima végű csövek szállítása terén megnyilvánuló

69 – A 28. preambulumbekezdés elejének értelmében: „A jelen eset tárgyát képező termékek ötvözetlen varrat nélküli acélcsövek (vagyis a rozsdamentes acélcsövek nem tartoznak ide) [...]". A 29. preambulumbekezdés a különböző fúrócsöveket veszi sorra. A 31. preambulumbekezdés elejének értelmében: „A fúrócsövek menet nélküli (amelyekre szintén van API szabvány) vagy menetes csövek [...]".

versenyről nem lehet szó, mivel azok e csöveket maguk látták el menetekkel, és azokat korlátozott mennyiségben exportálták, nem vehető komolyan, belegondolva abba, hogy e termelők sima végű csövek potenciálisan korlátlan mennyiségben történő szállítására kötöttek szerződést azért, hogy így fedezzék a British Steel szükségleteinek 30%-át.

193. A felperes által a 219. és 229. ponttal szemben emelt kifogások az állandó ítélkezési gyakorlatra figyelemmel tarthatatlanok:

– az Elsőfokú Bíróság ítéletének 219. és 220. pontjában arra a helyes eredményre jutott, hogy a sima végű csövek British Steel részére történő szállításának felosztását egy horizontális megállapodás szabályozta [70];

– nehéz az Elsőfokú Bíróság azon véleményének ellentmondani, hogy a Dalminenak a British Steellel kötött szerződéshez fűződő lehetséges üzleti érdekei annak jogellenességén mit sem változtatnak.

194. A nyolcadik jogalaphoz kapcsolódóan a Bizottság előadja, hogy az abban foglalt kifogások csak az elsőfokú eljárásban a British Steellel kötött szállítási szerződés egyes rendelkezései versenyellenességének vitatása céljából előadott érvelés megismétlése. E kifogásokat ezért álláspontja szerint elfogadhatatlannak kell minősíteni.

195. A Bizottság másodlagosan azon véleményének ad hangot, hogy e kifogások megalapozatlanok. A Bizottság többek között utal arra, hogy a felek egyikének üzleti érdekei és gazdasági fölénye nem befolyásolhatja az EK 81. cikk (1) bekezdésébe ütköző megállapodás jogsértő jellegét.

4. Értékelés

196. A felperes által a megtámadott ítélet 210., 224. és 244. pontjával szemben intézett támadás, amelynek során az Elsőfokú Bírósággal szemben olyan vádak megfogalmazásától sem riad vissza, amelyek szerint az a tényeket és a Bizottság szándékát, ideértve a határozatban kifogás tárgyává tett magatartás jogi minősítését, elferdítette, ami a védelemhez való jog nyilvánvaló megsértését valósítja meg, közelebbről szemlélve sokkal kevésbé bizonyul meggyőzőnek, mint azt az érvek hangzatos megfogalmazása és az ezzel összefüggő minősítések alapján várnánk.

70 – Ehhez kapcsolódóan a Bizottság utal a Bíróság C-204/00. P., C-205/00. P., C-211/00. P., C-213/00. P., C-217/00. P. és C-219/00. P. sz., Aalborg Portland A/S és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2004. január 7-én hozott ítéletének (EBHT 2004., I-123. o.) 57. pontjára.

197. Mielőtt e jogalap három – egymással összefüggő vagy egymást átfedő – részének vizsgálatába belefognék, emlékeztetni szeretnék arra az összefüggésre, amelybe a határozat 2. cikkében felrótt jogsértés illeszkedik. Ezt a jelen indítvány 148–158. pontjában vázoltam.

198. A Bizottság által ismertetett tényállás szerint a Vallourec, a Dalmine, a Mannesmann és a British Steel együttműködtek a brit piac európai termelők részére történő biztosításában, mégpedig elsősorban azáltal, hogy a Vallourec, a Dalmine és valamivel később a Mannesmann rögzített mennyiségű sima végű csövet szállított, amelyre – miután a sima végű csövek saját termelését beszüntette – a British Steelnek szüksége volt ahhoz, hogy azokból kiváló minőségű menetes vagy szabvány menetes csöveket gyártson. Később, 1994-ben, miután a British Steel ezen ágazatból teljesen kivonult, a Vallourec vette át a brit piacon betöltött szerepét.

199. Az elsőfokú eljárás alapvetően a következő központi jogkérdés körül forgott: az EK 81. cikk (1) bekezdésének megsértéseként értékelheti-e a Bizottság az európai termelők olyan magatartását, amely a brit piac maguk számára történő biztosítására irányul?

200. E kérdésre az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet kifogás tárgyává tett pontjaiban egyértelműen igenlő választ adott, olyan értelemben is, hogy az EK 81. cikk (1) bekezdésének a 2. cikkben megállapított megsértését annak ellenére önálló jogsértésnek kell tekinteni, hogy azt „az 1. cikkben említett [jogsértés] keretében" valósították meg.

201. A felperes az Elsőfokú Bíróság által a 210. és 234. pontban tett megállapításokkal szemben emelt kifogásait főként a határozat 111. preambulumbekezdéséből [71] vezeti le, pontosabban annak a következő részletéből: „E szerződések tárgya az északi-tengeri OCTG piac »vezetőjének« ellátása volt, céljuk pedig a hazai termelő megtartása volt az Egyesült Királyságban annak érdekében, hogy az Európa–Japán klub keretében biztosítsák az »alapszabályok« betartását." Ebből következően a határozat 111. preambulumbekezdése értelmében a szállítási szerződések jogsértő jellegének szempontjából nem e szerződések megkötése bírt döntő jelentőséggel, hanem az a körülmény, hogy azokat az »alapszabályok« betartásának szándékával kötötték.

202. Véleményem szerint ez semmiképpen sem következik a határozat 111. és 112. preambulumbekezdése [72] közötti összefüggésből. A 112. preambulumbekezdés első mondatában ugyanis a Bizottság szűkszavúan megállapítja: „Az EK-Szerződés 81. cikk (1) bekezdése kifejezetten kimondja, hogy a

71 – Teljes egészében a 65. lábjegyzetben szerepel.
72 – A 68. lábjegyzetben szerepel.

közös piaccal összeegyeztethetetlen minden olyan megállapodás, amelynek célja vagy hatása a piacok felosztása."

203. Mivel a szállítási szerződések célja az volt, hogy hozzájáruljanak a – fontos – brit piac kívülállókkal szembeni elszigeteléséhez, és ezáltal a piacok felosztására irányultak, azokat mint ilyeneket az EK 81. cikk (1) bekezdésébe ütköző jogsértéseknek lehetett tekinteni.

204. Amint az már magából a megtámadott határozat 2. cikke (1) bekezdésének szó szerinti szövegéből is következik, és e határozat 3. cikkében újfent megerősítést nyer, a varrat nélküli acélcsövek ágazatának Közösségen belüli átalakulását követően az európai termelők brit piac biztosítását célzó magatartását a Bizottság már az EK 81. cikkbe ütköző önálló jogsértésnek minősítette.

205. A Bizottság e minősítést a tényeknek a megtámadott határozat keretében elvégzett vizsgálatára alapozta. Ezt követően, miután a British Steel a clydesdale-i üzemének bezárásával a varrat nélküli acélcsövek előállítását beszüntette, de a hőkezelés és a menetvágás területén a tevékenységét a TSSL-en mint leányvállalatán keresztül ideiglenesen még folytatta – az 1990 és 1994 közötti időszakban továbbra is a kiváló minőségű OCTG csövek és a szabvány menetes OCTG csövek legnagyobb szállítója maradt az északi-tengeri térségben –, a brit piacon a varrat nélküli sima végű csövek mint köztes termékek külön piaca jött létre, amely piacon a legnagyobb felvevő a British Steel volt.

206. E körülményekre tekintettel a felperes azon érve sem fogadható el, amely szerint az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 234. pontjában szereplő azon megállapítással, hogy a megtámadott határozat 1. és 2. cikkében megjelölt jogsértéseket két különböző piacon, nevezetesen a szabvány menetes OCTG csövek és a varrat nélküli sima végű csövek piacán valósították meg, túllépte a hatáskörét.

207. Ebben az esetben ugyanis, amint azt az Elsőfokú Bíróság a 235. és 236. pontban megállapította, két önálló, de összefüggő piacról van szó, amelyekhez két, bár önálló, de egymással összefüggő jogsértés kapcsolódott: „A jelen ügyben így a Bizottság olyan helyzetet írt le, amelyben a sima végű csövek brit piacát érintő, európai termelők közötti megállapodások – legalábbis részben – azzal a céllal jöttek létre, hogy megvédjék a brit downstream piacot a szabvány menetes OCTG csövek japán importjától."

208. Ebből szükségszerűen következik, hogy a felperes súlyos vádja, miszerint az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 234. pontjában nem csupán a tényeket írta le tévesen, hanem a Bizottság szándékát is elferdítette, teljesen alaptalan.

209. A megtámadott ítélet 244. pontjával szemben emelt kifogás lényege alapvetően abban rejlik, hogy az Elsőfokú Bíróságnak azon megállapítás alapján, amely szerint „a Bizottságnak a megtámadott határozat 164. preambulumbekezdésének első mondatában szereplő azon állítása, miszerint a megtámadott határozat 2. cikkében foglalt jogsértést megvalósító szállítási szerződések kizárólag az 1. cikkben foglalt jogsértés végrehajtásának módját jelentették, túlzó, mivel e végrehajtás a második jogsértésnek csak az egyik célját képezte, több más olyan versenyellenes cél és hatás mellett, amelyek összekapcsolódtak, egymástól azonban függetlenek voltak", e preambulumbekezdést meg kellett volna „semmisítenie".

210. Az eredmény, amelyre az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet e pontjában jut, logikus következménye a 210. pontban és még világosabban a 234. pontban megfogalmazott azon állításnak, amely szerint a megtámadott határozat 1. és 2. cikke az EK 81. cikkbe ütköző két önálló jogsértést állapít meg, még ha közöttük érdemi összefüggés áll is fenn.

211. Ennélfogva az Elsőfokú Bíróság helyesen vádolhatta egyoldalúsággal a Bizottságot, amikor az a határozat 164. preambulumbekezdésében megállapított jogsértést pusztán az 1. cikkben megállapított jogsértés végrehajtásának eszközeként értékelte.

212. A Bizottságot a jogsértések súlyának minősítése kapcsán ért kifogás sem befolyásolja a Bizottságnak előzőleg az Elsőfokú Bíróság által a 210. és 244. pontban helyesnek ítélt azon megállapítását, amely szerint a megtámadott határozat helyesen vonatkozik az EK 81. cikk (1) bekezdése szerinti két önálló, ha egyébként össze is függő jogsértésre.

213. A Bizottság által a megtámadott határozat 164. preambulumbekezdésében kifejezésre juttatott elgondolás lényege, hogy a két jogsértés között általa feltételezetten fennálló szoros kapcsolat miatt („[a szállítási] szerződések a nemzeti piacok tiszteletben tartására irányuló elv végrehajtásának [eszközei], [...] [amelyeket] az Európa-Japán klub keretei között született megállapodások tükrében kell értékelni") nem volt lehetőség további pénzbírságnak az európai termelőkkel szembeni kiszabására.

214. A megtámadott határozat e preambulumbekezdésének „megsemmisítése" ezért azzal a következménnyel járt volna, hogy a Bizottság által a két jogsértés között feltételezett szoros összefüggés a továbbiakban nem teremthetett volna alapot a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértés pénzbírsággal történő sújtásának elkerülésére.

215. Amint az a megtámadott ítélet 245. pontjából kitűnik, az Elsőfokú Bíróság nem akart ilyen következményt alkalmazni azon megállapítása alapján, amely szerint a Bizottság határozatának 164. preambulumbekezdésében a 2. cikkben megjelölt jogsértést egyoldalúan értékelte. Ezáltal azonban a

felperes inkább kedvezőbb helyzetbe került, mint károsodott. Ha ugyanis a Bizottság a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértésnek a bírságok kiszabása során önálló jelentőséget tulajdonított volna, ez az egyébként azonos tényállás mellett szükségszerűen magasabb bírság megállapításával járt volna.

216. Mindezek alapján a megtámadott ítélet 244. pontjával szemben emelt kifogás megalapozatlan, mivel az nem eredményezheti az EK 81. cikk (1) bekezdésébe ütköző két önálló, ha egymással össze is függő jogsértés megvalósulásának más minősítését; a kifogás ezenkívül hatástalan, mivel a megtámadott határozat 164. preambulumbekezdésének megsemmisítése e megállapítást nem befolyásolná, és adott esetben a bírságok kiszabása során a megtámadott határozat 2. cikkében megállapított jogsértés különálló figyelembevételét eredményezhetné.

217. A hetedik jogalap alátámasztására emelt három kifogás közül az első elsősorban tényekre vonatkozik. A felperes az Elsőfokú Bíróság két ténymegállapítását kifogásolja: a British Steel olyan módon kötötte le a három közösségi versenytársát, hogy a saját hazai piacán az ez utóbbiak közötti hatékony verseny, illetve annak még a lehetősége is megszűnt, amiért cserébe feladta beszerzési szabadságát [73], és ha a szállítási szerződések nem léteztek volna, az alapszabályok hiányában a három európai termelőnek (ide nem értve a British Steelt) tényleges vagy legalábbis potenciális üzleti érdekében állt volna az utóbbival hatékonyan versenyezni a menetes csövek brit piacán, másrészt egymás között versenyezni, hogy ki szállítson sima végű csöveket a British Steelnek. [74]

218. E kifogás csak annyiban elfogadható, amennyiben a felperes ezzel arra kíván hivatkozni, hogy az Elsőfokú Bíróság a tényeket nyilvánvalóan tévesen ítélte meg [75]. Ebben az esetben azonban a felperes tényekre vonatkozó előadásának olyan pontosnak és megalapozottnak kell lennie, hogy alkalmas legyen egy ilyen nyilvánvalóan téves értékelésre vonatkozó kifogás alátámasztására.

219. Ez a felperesnek megközelítőleg sem sikerül. Még ha abból indulunk is ki, hogy a Dalmine részéről a szabvány menetes OCTG csövek és a kiváló minőségű OCTG csövek mint késztermékek brit piacára történő belépés a Dalmine termékpalettájának összetétele és a brit piacot jellemző kereslet szerkezete (elsősorban kiváló minőségű OCTG csövek szabadalmaztatott VAM-menettel) miatt nem is lett volna egyszerű, a felperesnek akkor sem kellett volna a sima végű csövek mint köztes termékek British

73 – A megtámadott ítélet 181. pontja.

74 – A megtámadott ítélet 185. pontja.

75 – Ez megfelel az állandó ítélkezési gyakorlatnak. Lásd többek között a C-390/95. P. sz., Antillean Rice Mills és társai kontra Bizottság ügyben 1999. február 11-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-769. o.) 29. pontját és a C-352/98. P. sz., Bergaderm és társai kontra Bizottság ügyben 2000. július 4-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-5291. o.) 49. pontját.

Steel részére történő szállításáról olyan megállapodást kötnie, amely egyrészt a köztes termékek tekintetében fennálló piaci részesedését legalább ötéves időtartamra 30%-ban rögzítette, másrészt pedig a késztermékek piacára történő belépést ugyanilyen időtartamra kizárta.

220. A felperes által felhozott tények és körülmények, a felperes termékpalettájának összetétele, és az a körülmény, hogy a sima végű csövek termelése legnagyobbrészt a felperes saját üzemeiben történő feldolgozást szolgálta, nem zárják ki, hogy helyes volt az Elsőfokú Bíróság azon ténymegállapítása, miszerint a Dalmine a közte és a British Steel között létrejött szállítási szerződés megkötésével hozzájárult a tényleges vagy potenciális versenynek az érintett termékek brit piacán történő, ha nem is kizárásához, de legalábbis komoly korlátozásához.

221. E kifogás ezért megalapozatlan.

222. Az, hogy a felperes által a hetedik jogalapjának alátámasztására felhozott kifogás megalapozatlan annyiban, amennyiben az azon a feltevésen alapszik, hogy a megtámadott határozat a sima végű csövek piacára nem alkalmazható, már a hatodik jogalappal kapcsolatban elvégzett vizsgálatomból kitűnik.

223. E kifogás azonban annyiban sem fogadható el, amennyiben azt az állítást tartalmazza, hogy a sima végű csövek szállítására vonatkozó szerződés nem volt alkalmas arra, hogy a szabvány menetes OCTG csöveknek a megtámadott határozat 1. cikkében meghatározott piacára lényeges hatást gyakoroljon, mivel a leszállított sima végű csövek 80%-át kiváló minőségű OCTG csövekké dolgozták fel. Ezen állítás nem befolyásolja azt a tényt, hogy a szállítandó sima végű csövek jelentős részét, mégpedig 20%-át ellenben szabvány menetes OCTG csövekké dolgozták fel.

224. A harmadik kifogással a felperes vitatja az Elsőfokú Bíróság azon megállapítását, amely szerint a szállítási szerződések alapja a részt vevő vállalkozások közötti horizontális stratégia volt, amelyben a Dalmine is részt vett.

225. E kifogást nyilvánvalóan elfogadhatatlannak tartom, mivel az magában foglalja azon sokrétű bizonyítékok Elsőfokú Bíróság által elvégzett értékelésének a fellebbezési eljárás keretében elvégzendő második minősítését, amelyekre a Bizottság a megtámadott határozatban egy ilyen stratégia létezésének alátámasztásaként hivatkozott. Az értékelés a megtámadott ítélet 214–225. pontjában található.

226. E kifogás csak akkor lenne elfogadható, ha a felperes képes lenne bemutatni, hogy az Elsőfokú Bíróság a Bizottság által a meg-

támadott határozatban ismertetett bizonyítékok bizonyító erejének értékelése során nyilvánvaló hibát vétett. Ezen felvetés megalapozására előadott érvek azonban olyan általánosak és pontatlanok, hogy egy ilyen téves értékelésre vonatkozó feltevést már kiindulásként sem képesek alátámasztani.

227. Ezzel eljutottam a nyolcadik jogalaphoz, amelyet a Bizottság elfogadhatatlannak tart, mivel az a határozatával szemben az elsőfokú eljárásban emelt kifogásokat ismétli meg.

228. Mivel e jogalapot nem kevesebb mint nyolc különböző kifogásra támasztották, amelyek részben az Elsőfokú Bíróság jogi álláspontjára, részben a tények általa elvégzett jogi minősítésére vonatkoznak, e kifogások vonatkozásában mindenekelőtt az elfogadhatóság kérdését tárgyalom.

229. Javaslom, hogy az első és a második kifogást, amelyekkel a felperes arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróságnak az alábbiakat kellett volna figyelembe vennie, nyilvánítsák elfogadhatatlanná:

a. a British Steelnek a Dalmine által szállítandó – a sima végű csövek ingadozó szükségletének százalékában kifejezett (30%) – mennyiségre vonatkozó kikötéshez fűződő üzleti érdekét;

b. a British Steel mint a szállítási szerződésben részes fél gazdasági fölényét.

230. E kifogásokat, amennyire megállapítható, az elsőfokú eljárásban kifejezetten [76] nem adták elő, így az Elsőfokú Bíróságnak nem róható fel, hogy azokkal a megtámadott ítéletben nem foglalkozott.

231. Ezenfelül egyébként mindkét kifogás megalapozatlan.

232. A British Steelnek valójában nyilvánvaló érdekében állt a sima végű csöveket érintő változó szükségleteinek fedezése. Ez azonban nem indokolja azt, hogy e szükségletek fedezésére olyan szerződéses konstrukciót válasszon, amely a szállítói közötti versenyt gyakorlatilag kizárta, és amely ezenkívül a British Steelt az e szállítók által a késztermékek piacán potenciálisan kialakítható versenytől védte.

76 – A Dalmine azokat ugyan a kifogásközlésre adott válaszában védekezésként felhozta (lásd a keresetlevél 12. sz. mellékletét, 19., 22. és 23. o.).

233. A British Steel részéről a szállítási szerződés megkötése során megnyilvánuló gazdasági fölényre való hivatkozás sem elfogadható, mivel ez nem érinti a releváns szállítási kikötések jogellenességét. Ezenkívül a British Steel e fölényét, ha az valóban fennállt, alig használhatta volna ki, miután a felperes úgy döntött, hogy szerződéses kapcsolatba lép vele.

234. A harmadik kifogást, amellyel a felperes arra hivatkozik, hogy a szállítási szerződés 4. cikke nem értelmezhető úgy, hogy az a szállítandó és átveendő sima végű csövek előre meghatározott százalékos aránya tekintetében mindkét felet kötelezte, egy tény sem támasztja alá. A Bizottság helyesen fejtette ki, hogy a kifogásközlésre adott felperesi válaszra [77] való hivatkozás nem alkalmas ezen állítás alátámasztására. Ennek alátámasztására sem a keresetlevélben, sem az első fokon előterjesztett válaszban nem található tényleges alap.

235. E kifogás ezért elfogadhatatlan, mivel azt késve terjesztették elő, és mindenképpen megalapozatlan, mivel azt nem vagy nem kielégítően indokolták meg.

236. A negyedik kifogás a hetedik jogalap keretében már előadott – és ezen indítvány 225. és 226. pontjában elutasított – azon állítást ismétli meg, miszerint a szállítási szerződés megkötését megelőző horizontális megállapodás létezése a négy európai termelő között nem bizonyított. A kifogás ezért megalapozatlan.

237. Az ötödik kifogás, amellyel a felperes arra hivatkozik, hogy az Elsőfokú Bíróság nem mutatta be, hogy miben is kellene állnia a szállítási szerződésben az árak számítására meghatározott szabályok állítólagos versenyellenes hatásának, a megtámadott ítélet 181. és 188–191. pontjának mond ellent, amelyekben az Elsőfokú Bíróság kifejti, hogy e szabályok alkalmazása azzal a következménnyel járt, hogy a három érintett szállító pontos információkat kapott a British Steel által eladott menetes csövek áringadozásának irányáról, idejéről és nagyságáról. Ezenfelül e szabályok hatására a British Steel szállítóinak többé nem állt érdekében a menetes csövek brit piacot jellemző ára tekintetében versenybe szállni. Az adott esetben e csövek tekintetében ebből fakadó árcsökkenés ugyanis közvetlenül a szállítók által a British Steel részére szállított sima végű csövek árának csökkenéséhez vezetett volna [78].

77 – A keresetlevél 12. sz. melléklete, 21. és azt követő oldal.

78 – Lásd a megtámadott ítélet 181. pontját, amelyben az elsőfokú eljárásban megtámadott határozat 153. preambulumbekezdésére történik utalás.

238. Az ötödik kifogás ezért világos indokolás hiányában nyilvánvalóan megalapozatlan.

239. Ugyanez vonatkozik a hatodik kifogásra. A felperes hivatkozhat arra, hogy az árakat érintő információcsere számára nem bírt jelentőséggel, amennyiben az a kiváló minőségű OCTG csövekre, egy olyan termékre vonatkozott, amellyel szabadalmi jogi okokból nem tudott a brit piacra lépni; ez azonban nem befolyásolja azt, hogy ezen információ számára a szabvány menetes OCTG csöveket érintően e piacon folytatott – korlátozott – tevékenysége miatt mégiscsak fontos volt. Ezen ismeret gyakorlatilag lehetővé tette számára, hogy e termék árait a brit piachoz igazítsa.

240. A hetedik kifogás egyetlen állítást tartalmaz. Nem megengedhető egy pont (a 189. pont) összefüggéseiből történő kiragadása, majd az Elsőfokú Bíróság abban foglalt megállapításának „megcáfolhatatlanként és érthetetlenként" történő minősítése, miközben e megállapítás pontos indokát a megtámadott ítélet következő pontjai tartalmazzák. Ezen indokolás nélküli kifogást ezért nyilvánvalóan megalapozatlannak kell minősíteni.

241. A nyolcadik kifogás azon kifogások megismétlése, amelyeket a felperes a hatodik jogalap alátámasztására hozott fel. Megítélésem szerint a többihez hasonlóan ezt a kifogást is megalapozatlannak kell minősíteni.

F – *A kilencedik és tizedik jogalapról, amelyek*

– az EK 81. cikk sérelmére és a 17. rendelet 15. cikke és a bírságkiszabási iránymutatás [79] *betartásának a Bizottság által – a Dalminenak felróható jogsértő cselekmény súlyosságára figyelemmel – történő vizsgálata vonatkozásában az indokolás hiányára*

– az EK 81. cikk sérelmére és 17. rendelet 15. cikke és a bírságkiszabási iránymutatás betartásának a Bizottság által – a Dalminenak felróható jogsértő cselekmény időtartamára figyelemmel és az enyhítő körülményekre tekintettel – történő vizsgálata vonatkozásában az indokolás hiányára

vonatkoznak

1. A felperes kifogásai

242. A felperes a kilencedik jogalapjának indokolása kapcsán előadott igen részletes érvelése körében három fő kifogást kell megkülönböztetni:

a) az Elsőfokú Bíróság helytelenül értékelte úgy, hogy az érintett piac méretére mint

79 – A 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás (HL 1998. C 9., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás: 8. fejezet, 1. kötet, 171. o.).

egyetlen objektív ismérvre kell a jogsértés súlyának értékelését alapítani;

b) az Elsőfokú Bíróság helytelenül értékelte úgy, hogy a Bizottság a bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás (a továbbiakban: iránymutatás) 1.A. pontját tévesen alkalmazta;

c) az Elsőfokú Bíróság helytelenül hagyta figyelmen kívül a bírság összegének meghatározása során a részt vevő vállalkozások magatartását és méretét.

243. A felperes részéről az első kifogás indokolására előadottak az alábbiak szerint foglalhatók össze:

– az érintett piac mérete az egyetlen objektív ismérv, amelyet a jogsértés súlyának értékelésekor figyelembe lehet venni. Ezért a jogsértés súlyára vonatkozó minden ítéletnek elsősorban erre kell támaszkodnia;

– az Elsőfokú Bíróság ezért helytelenül értékelte úgy, hogy az érintett piac mérete csak egy tényező a többi között [80];

– az Elsőfokú Bíróság azon megállapítása, amely szerint „valamely vállalkozásra a versenyjog megsértése miatt kiszabott bírság összegének – annak egészét tekintve, különös tekintettel annak súlyára – arányosnak kell lennie a jogsértéssel” [81], így csupán minden objektivitást nélkülöző tautológia.

244. A második kifogás indokolására a felperes főként a következő érveket hozza fel:

– az iránymutatás értelmében a jogsértés súlyának megállapításánál három ismérvet kell figyelembe venni: a jogsértés jellegét, a piacra gyakorolt tényleges hatását, ha ez a hatás mérhető, valamint az érintett földrajzi piac méretét;

– egyrészt az Elsőfokú Bíróság tévesen értékelte a jogsértés jellegét, amikor az európai termelők közötti piacfelosztó megállapodás létezéséből indult ki;

80 – A megtámadott ítélet 259. pontja.

81 – A megtámadott ítélet 259. pontjában.

– másrészt az Elsőfokú Bíróság helytelenül támaszkodott a megtámadott határozat 68. preambulumbekezdésében foglalt, a megállapodásban részt vevő termelők piaci részesedésére vonatkozó áttekintésre [82], mivel ezen áttekintés az állítólagos jogsértés érintett termékek piacára gyakorolt hatásainak értékelése szempontjából semmiféle jelentőséggel nem bír;

– harmadrészt az Elsőfokú Bíróság a Bizottság arra vonatkozó álláspontjának vizsgálatakor, hogy a jelen esetben „különösen súlyos" jogsértés valósult meg, helytelenül figyelmen kívül hagyta, hogy az érintett földrajzi piac és a termékpiac nem túl nagy méretű;

– végül az Elsőfokú Bíróság nem indokolta kielégítően azon véleményét, hogy a Bizottság az említett jogsértést helyesen minősítette különösen súlyosnak. Ezáltal a kiszabott bírságot érintő értékelése nélkülözi az alapokat.

245. A harmadik jogalap főként a következő érveken alapszik:

– az Elsőfokú Bíróság a Bizottság által kiszabott bírságok értékelésekor helytelenül nem mérlegelt a jogsértésben részt vevő vállalkozások forgalmukban kifejezésre jutó mérete alapján. Ugyanaz a pénzbírság ugyanis, amely egy nagyobb vállalkozás számára csekély összegű, egy kisebb vállalkozás esetében a 10%-os küszöböt is nagyon könnyen átlépheti, sőt aránytalanul magas is lehet. A felperes ezen érvelését az iránymutatás 1.A. pontjának hatodik bekezdésére alapítja [83];

– az Elsőfokú Bíróság továbbá nem foglalkozott azzal az érvvel, amelyet a Dalmine a bírság összege és az érintett termékekkel a Dalmine által a világpiacon, a közösségi piacon és a francia, a német, az olasz, valamint az angol piacon lebonyolított forgalom közötti aránytalanságot illetően terjesztett elő [84];

– a megtámadott ítélet 290. pontja szerinti értelemben vett „nem elhanyagolható [hatás] [...] a közösségi piacra" a felperes álláspontja szerint nem csupán a piac mérete, hanem mindenekelőtt a jogsértésnek a versenyviszonyokra gyakorolt tényleges hatásai alapján ítélendő meg.

82 – A megtámadott ítélet 296. pontjában.

83 – A vonatkozó rész értelmében: „Amennyiben a jogsértésben több vállalkozás is érintett [...], néhány esetben szükségessé válhat a [...] meghatározott összegek súlyozása annak figyelembevétele érdekében, hogy az egyes vállalkozások jogsértő magatartása milyen súlyú, és ebből következően milyen tényleges hatást gyakorol a versenyre, különösen, ha az azonos típusú jogsértéseket elkövető vállalkozások mérete között jelentős különbség áll fenn."

84 – A megtámadott ítélet 320. pontjában szerepel.

A bírság mértékének megállapítása során és az arányosság kérdése tekintetében ellenben a részt vevő vállalkozások forgalmának mértéke az irányadó;

– végezetül a felperes nem ért egyet az Elsőfokú Bíróság azon megállapításával, amely szerint ha egyszer bizonyítást nyert, hogy egy vállalkozás a versenytársaival piacfelosztó megállapodásban vesz részt, az a körülmény, hogy e vállalkozás a piacon nem a versenytársaival megállapodott módon járt el, a bírság megállapításakor nem feltétlenül veendő figyelembe.

246. A tizedik jogalap négy kifogást foglal magában:

– az Elsőfokú Bíróság helytelenül nem ismerte fel és mulasztotta el azzal kapcsolatban szankció alkalmazását, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban nem fejtette ki azon enyhítő körülmények figyelmen kívül hagyásának okát, amelyekre a felperes hivatkozott;

– az Elsőfokú Bíróság jogsértően nem foglalkozott a felperes azon érvével, amely szerint a felperesnek a piacfelosztó megállapodás létrejöttében játszott szerepe korlátozott volt, és hogy a felperes csak kis részben tartotta magát e megállapodáshoz;

– a felperes kifejti továbbá, hogy az Elsőfokú Bíróság jogsértően nem értékelte enyhítő körülményként, hogy a jogsértő magatartással közvetlenül a Bizottság első vizsgálati cselekményeit követően felhagyott;

– végezetül az Elsőfokú Bíróság a Dalmine részéről a közigazgatási eljárás során tanúsított együttműködést csak korlátozottan értékelte enyhítő körülményként.

2. A Bizottság érvei

247. A Bizottság a kilencedik jogalapot egészében megalapozatlannak tartja.

248. Az első kifogással kapcsolatban a Bizottság előadja, hogy már az iránymutatás szó szerinti szövegének is ellentmond az a feltevés, amelyre a felperes az érvelését alapítja, és amelynek értelmében egy jogsér-

tés súlyának megállapításánál az érintett piac mérete az egyetlen objektív és így döntő ismérv. Az iránymutatás 1.A. pontjának eleje nem hagy kétséget afelől, hogy a piac mérete csak egy a figyelembe veendő tényezők közül: „A jogsértés súlyosságának megállapításánál figyelembe kell venni a jogsértés jellegét, a piacra gyakorolt tényleges hatását, ha ez a hatás mérhető, valamint az érintett földrajzi piac méretét".

249. A Bizottság a második kifogás kapcsán megjegyzi, hogy a felperes által ennek indokolására felhozott első érv, amely szerint a Bizottság nem bizonyította meggyőzően a jogsértés piacfelosztó célját, elfogadhatatlan, mivel a felperes e megállapítást az elsőfokú eljárásban nem vitatta [85].

250. A kifogás, amely szerint az Elsőfokú Bíróság az ítéletének 296. pontjában helytelenül támaszkodott a megtámadott határozat 68. preambulumbekezdésében foglalt táblázatra a jogsértés piaci feltételekre gyakorolt tényleges hatásának bizonyítása érdekében, félrevezető, az ítélet e pontja ugyanis nem a jogsértés piacra gyakorolt hatásaira vonatkozó megállapítást tartalmaz, hanem azt a kérdést tárgyalja, hogy a bírság megállapításának a vállalkozás magatartására és méretére is tekintettel kell-e lenni.

85 – Lásd ehhez a kérdéshez részletesebben a jelen indítvány 118–128. pontját.

251. A felperes által felhozott ítélkezési gyakorlat [86] egyébiránt nem támasztja alá azon érvelését, hogy a jogsértés súlyának értékelésekor a Bizottságnak mindig vizsgálnia kellene annak piacra gyakorolt hatását is.

252. Az az érv sem fogadható el, amely szerint a megtámadott ítélet 263. pontja ellentmond önmagának, az Elsőfokú Bíróság ugyanis az egyik esetben egyértelműen a – nagy kiterjedésű – földrajzi piacra, a másik esetben pedig a szabvány menetes OCTG csöveknek és az egyedileg gyártott csővezetékeknek a megtámadott határozat 1. cikkében meghatározott piacára utalt, amely utóbbi csak kis részét képezi az OCTG csövek és a varrat nélküli csővezetékek teljes piacának.

253. A Bizottság utal továbbá arra, hogy ezen utóbbi körülményt – amint azt az Elsőfokú Bíróság is megállapította – hangsúlyosan vette figyelembe a bírság mértékének (10 millió euró) meghatározása során.

254. A harmadik kifogás kapcsán a Bizottság megjegyzi, hogy az iránymutatás alapján [87] a Bizottság a bírságok kiszabása során figye-

86 – A C-49/92. P. sz., Bizottság kontra Anic ügyben 1999. július 9-én hozott ítélet (EBHT 1999., I-4125. o.) 99. pontja és az 58. lábjegyzetben hivatkozott CMA CGM és társai (FETTCSA) kontra Bizottság ügyben 2003. március 19-én hozott ítélet 264. pontja.

87 – Lásd a 79. lábjegyzetben hivatkozott iránymutatás 1.A. pontjának hatodik bekezdését.

lembe veheti, de nem köteles figyelembe venni a jogsértésben részes vállalkozások különböző méretét.

255. Bárhogy legyen is, korlátlan felülvizsgálati jogkörének keretében az Elsőfokú Bíróság sem látott okot a megállapított bírságok értékelése során az érintett vállalkozások méretét alapul vevő mérlegelés elvégzésére [88].

256. Nincs olyan ok, amely miatt a felperes által az érintett termékek vonatkozásában megadott eladási adatokból annak kellene kitűnnie, hogy a megállapított bírság aránytalanul magas. Ugyanez vonatkozik a Bizottság azon állítólagos kötelezettségére, amely szerint a bírságok összegét össze kell egyeztetni a kartellben részt vevő vállalkozások forgalmával.

257. Azon érvek, amelyeket a felperes a piacfelosztó megállapodás végrehajtása során tanúsított magatartásából vezet le, átfedésben vannak a felperes által a tizedik jogalap keretében emelt kifogásokkal. A Bizottság azt javasolja, hogy ezeket ott vizsgáljuk.

258. A Bizottság csak tömören foglalkozik a tizedik jogalap keretében előadott négy kifogással.

259. A Bizottság véleménye szerint az első kifogás megalapozatlan, mivel az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 327. és azt követő pontjaiban korlátlan felülvizsgálati jogkörének keretében világosan kifejtette, hogy a felperes által felhozott enyhítő körülmények miért nem voltak elismerhetőek.

260. Egyébként a Bizottság, amint azt viszonválaszában előadta, nem köteles határozatának indokolásában azon érvekről állást foglalni, amelyeket a felperes a vizsgálati szakaszban az enyhítő körülmények alkalmazhatóságának alátámasztására hozott fel [89].

261. A második kifogással kapcsolatban, amely szerint az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítéletben az iránymutatással szemben nem kielégítő mértékben vette figyelembe, hogy a felperes a piacon tanúsított tényleges magatartása során nem tartotta magát a versenytársaival kötött megállapodásokhoz, a Bizottság előadja, hogy az iránymutatás az Elsőfokú Bíróságra nézve nem kötelező erejű.

262. A harmadik kifogással szemben a Bizottság kifejti, hogy az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet 331. és 332. pontjában helyesen állapította meg, hogy a jogsértés

88 – A Bizottság ehhez kapcsolódóan utal a megtámadott ítélet 284–287. pontjára.

89 – Ezen álláspont vonatkozásában a Bizottság utal a C-338/00. P. sz., Volkswagen kontra Bizottság ügyben 2003. szeptember 18-án hozott ítélet (EBHT 2003., I-9189. o.) 127. pontjára.

valószínűleg megszűnt, vagy legalábbis a végéhez közeledett, amikor a Bizottság 1994. december 1-jén és 2-án vizsgálatot végzett a vállalkozásoknál. A megállapított bírság csökkentését ezért nem indokolhatja az arra való hivatkozás, hogy a felperes a jogsértést a Bizottság első vizsgálati cselekményeit követően megszüntette.

263. A Bizottság véleménye szerint a negyedik kifogást el kell utasítani, mert

– a felperes által a vizsgálat során tanúsított együttműködés foka messze elmaradt a Vallourec részéről – amelyhez a felperes magát hasonlítja – tanúsított együttműködés fokától;

– a felperes nem tesz különbséget a Bizottság kérdéseire adott válaszok során tanúsított magatartása és a – későbbi – kifogásközlésre adott reakciója között. A Bizottság a felperest abban megnyilvánult közreműködéséért, hogy a kifogásközlésben a jogsértésre vonatkozóan ismertetett tényeket nem vitatta, a bírság 20%-os csökkentése révén már „megjutalmazta". Így kell érteni a megtámadott ítélet 345. pontját.

3. Értékelés

264. A kilencedik és a tizedik jogalap értékelését megelőzően néhány előzetes megjegyzést szükséges tenni.

265. Emlékeztetni szeretnék arra, hogy alapvető különbség van a Bizottság szankciók megállapítására és e szankcióknak a Szerződés versenyszabályai elleni jogsértést megállapító határozat keretében történő indokolására vonatkozó kötelezettsége, valamint az Elsőfokú Bíróság korlátlan felülvizsgálati jogkörének a Bizottság által megállapított pénzbírságok és kényszerítő bírságok értékelése keretében történő – a 17. rendelet 17. cikkén alapuló – gyakorlására vonatkozó kötelezettségei között.

266. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság köteles a bírság összegének meghatározása során azt a számítási módszert alkalmazni, amelyet az iránymutatásban saját maga számára írt elő. A Bizottság hatáskörének önkorlátozását eredményezi, ha a Bizottság olyan iránymutatást bocsát ki, amely figyelemmel a Szerződésre a Bizottság mérlegelési jogkörének gyakorlása során a Bizottság által figyelembe venni szándékozott pontos ismérveket határozza meg, a Bizott-

ság ugyanis a saját maga által megállapított iránymutatást köteles betartani [90]. Ezen ítélkezési gyakorlat a polgárok jogos bizalma védelmének általános jogelvén nyugszik.

267. A Bizottság nem köteles ellenben határozatának indokolásában minden olyan érvvel kifejezetten foglalkozni, amelyre a részt vevő vállalkozások a vizsgálati eljárásban hivatkoztak [91]. Az EK 253. cikkben lefektetett bizonyítási kötelezettség teljesítése érdekében a határozat indokolásának a címzett jogi vagy természetes személyt egyrészt olyan helyzetbe kell hoznia, hogy meg tudjon győződni arról, hogy milyen tények és körülmények indokolják az adott intézkedést, hogy így szükség esetén megvédhesse jogait és megvizsgálhassa a határozat megalapozottságát, másrészt pedig lehetővé kell tennie a közösségi bíróság számára a jogszerűség vizsgálatára vonatkozó hatáskörének gyakorlását [92].

268. Az Elsőfokú Bíróság korlátlan felülvizsgálati jogkörének keretében arra vonatkozó ítéletének kialakítása során, hogy mely pénzbírság és kényszerítő bírság arányos, nincs ahhoz az iránymutatáshoz kötve, amelynek a Bizottság magát mérlegelési jogköre gyakorlásának tekintetében alávetette [93]. Erre az Elsőfokú Bíróság bírság megállapításáról szóló határozatainak a fellebbezési eljárás keretében történő felülvizsgálata során tekintettel kell lenni.

269. Az Elsőfokú Bíróságtól megkövetelhető azonban, hogy kifejezetten állást foglaljon az előtte a határozatban megállapított bírsággal szemben felhozott érvekről.

270. Végezetül emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság a fellebbezési eljárásban az Elsőfokú Bíróság által a pénzbírság összegére vonatkozó döntés meghozatala keretében elvégzett mérlegelés értékelése tekintetében óvatos álláspontot képvisel [94]. Ez nem befolyásolja azt, hogy az Elsőfokú Bíróság érintett döntéseit ki kell javítania, ha azok a tények nyilvánvalóan téves értékelésén [95] alapulnak, vagy ha az Elsőfokú Bíróság a jogot tévesen alkalmazta [96].

271. Áttérek a kilencedik jogalap értékelésére, és nyomban megállapítom, hogy az abban foglalt első kifogás nyilvánvalóan

90 – Többek között a T-224/00. sz., Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ügyben 2003. július 9-én hozott ítélet (EBHT 2003., II-2597. o.) 182. és azt követő pontja, valamint az ott hivatkozott terjedelmes ítélkezési gyakorlat.

91 – Többek között a T-347/94. sz., Mayr-Melnhof Kartongesellschaft kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítélet (EBHT 1998., II-1751. o.) 42. pontja és a T-305/94–T-307/94., T-313/94–T-316/94., T-318/94., T-325/94., T-328/94–T-329/94 és T-335/94. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben („PVC II”-ügy) 1999. április 20-án hozott ítélet (EBHT 1999., II-931. o.) 386–388. pontja, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

92 – Többek között a T-28/95. sz., IECC kontra Bizottság ügyben 1998. szeptember 16-án hozott ítélet (EBHT 1998., II-3597. o.) 125. pontja és a T-109/01. sz., Fleuren Compost kontra Bizottság ügyben 2004. január 14-én hozott ítélet (EBHT 2004., II-127. o.) 119. pontja, valamint az ott hivatkozott – terjedelmes – ítélkezési gyakorlat.

93 – A T-368/00. sz., General Motors Nederland és Opel Nederland kontra Bizottság ügyben 2003. október 21-én hozott ítélet (EBHT 2003., II-4491. o.) 188. pontja.

94 – Többek között a 89. lábjegyzetben hivatkozott Volkswagen kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 151. pontja.

95 – Egy példa található erre a 70. lábjegyzetben hivatkozott Aalborg Portland A/S és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 384–387. pontjában.

96 – Lásd például a C-301/04. P. sz. Bizottság kontra SGL Carbon ügyre vonatkozóan 2006. január 19-én előterjesztett indítványom (EBHT 2006., I-5915. o.) 63–70. pontját.

megalapozatlan. Az Elsőfokú Bíróságnak ugyanis nem róható fel, hogy az iránymutatás Bizottság általi alkalmazását tévesen értékelte, mivel az 1.A. pont első bekezdése értelmében a jogsértés súlyának megállapításánál nemcsak az érintett földrajzi piac méretét, hanem a jogsértés jellegét és a piacra gyakorolt tényleges hatását is figyelembe kell venni, ez utóbbit akkor, ha ez a hatás mérhető. Ezen iránymutatás szó szerinti szövegéből sem lehet következtetni arra, hogy a piac méretére vonatkozó ismérvnek különös fontosságot kellene tulajdonítani.

272. A második kifogás első részének vonatkozásában osztom a Bizottság azon álláspontját, amely szerint ez nem elfogadható. A felperes ennek keretében olyan érvet hoz fel, amelyre első fokon nem hivatkozott, és amely kapcsán már korábban ezen indítványban [97] megállapítottam, hogy azt elfogadhatatlanként el kell utasítani.

273. A második kifogás második részét kissé rejtélyesnek találom. A felperes ebben a megtámadott ítélet 296. pontját támadja. E pont azon felperesi érvelés Elsőfokú Bíróság által elvégzett értékelésének keretébe illeszkedik, amely szerint a Bizottság a bírságok megállapítása során jogsértően mulasztotta el a vállalkozások mérete és a jogsértésben való részességük mértéke szerinti különbségtételt.

274. E rész azonban tartalmilag azt a kifogást tartalmazza, hogy az Elsőfokú Bíróság az iránymutatás Bizottság általi alkalmazásának vizsgálata során helytelenül vizsgálta meg, hogy a Bizottság a „piacra gyakorolt tényleges hatást" mint ismérvet a jogsértés súlyának megállapításánál megfelelően figyelembe vette-e.

275. Az Elsőfokú Bíróság e vizsgálatot a 258. és 272. pontban végezte el. A „jogsértés piacra gyakorolt tényleges hatása" mint ismérv szempontjából különösen a 264–268. pont bír jelentőséggel.

276. Ebben az Elsőfokú Bíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a Bizottság határozatában [98] részletesen foglalkozott a jogsértés piacra gyakorolt korlátozott hatásával azáltal, hogy kifejtette, hogy a jogsértés által érintett két termék a varrat nélküli OCTG csövek és a csővezetékek közösségi fogyasztásának csupán 19%-át teszik ki, és a hegesztett csövek a technológiai fejlődésnek köszönhetően ma már kielégítik a varrat nélküli csövek iránti kereslet egy részét (264. pont).

97 – Ezen indítvány 118–128. pontja.

98 – A megtámadott határozat 160. preambulumbekezdése.

277. Majd az Elsőfokú Bíróság kifejti a Bizottság által mindebből a jogsértés súlya alapján fizetendő összeg megállapításának vonatkozásában levont következtetéseket [99], amelyek abban állnak, hogy a Bizottság a bírság összegét 10 millió euróban állapította meg, holott az iránymutatás alapján 20 milliós vagy annál nagyobb összegű bírságot is kiszabhatott volna (265. pont).

278. A megtámadott ítélet 267. és 268. pontjában az Elsőfokú Bíróság kifejti, hogy a Bizottság határozatából következően [100] az OCTG csövekre vonatkozó jogellenes megállapodások hiányában világpiac, a csővezetékek vonatkozásában pedig európai szintű piac jött volna létre. A határozat címzettjei magatartásának célja, valamint – legalábbis bizonyos mértékig – hatása az volt, hogy kizárta mindegyik címzettet a többi vállalkozás nemzeti piacáról, köztük az Európai Közösségek négy legnagyobb tagállamának piacáról [101] Ebből következően „különösen súlyos jogsértés" valósult meg.

279. A megtámadott ítélet e röviden ismertetett részletei megcáfolhatatlanul bizonyítják, hogy az Elsőfokú Bíróság gondosan megvizsgálta, hogy a Bizottság a határozatában a jogsértés súlyosságának megállapításánál annak a piacra gyakorolt tényleges hatásait is megvizsgálta-e, és hogy ebből helyesen következtethetett-e arra, hogy „különösen súlyos jogsértés" valósult meg.

280. Ennek alapján az Elsőfokú Bíróság helyesen állapította meg, hogy a Dalmine által vázolt körülmények – a szabvány menetes OCTG csövek és a kiváló minőségű OCTG csövek részesedése a fúrócsövek és csővezetékek teljes piacán, a szabvány menetes OCTG csöveket illetően a Dalmine korlátozott eladásai, a hegesztett csövek révén feltörekvő versenytársak – nem voltak alkalmasak a Bizottság jogsértés súlyosságára vonatkozó következtetésének megváltoztatására.

281. A felperes által a Bizottság kontra Anic ügyben, valamint a CMA CGM és társai (FETT CSA) kontra Bizottság ügyben [102] hozott ítéletekből levezetett érvek ezért – még ha érdemben helytállóak is lennének – hatástalanok, mivel a Bizottság a jogsértés piacra gyakorolt tényleges hatását megfelelően megvizsgálta, és az Elsőfokú Bíróság ebből – helyesen – arra következtetett, hogy helyesen állapította meg egy „különösen súlyos" jogsértés megvalósulását.

282. A második kifogás e része ezért megalapozatlan.

283. Szintén megalapozatlan a második kifogás harmadik része, amely szerint a Bizottság a határozatában és az Elsőfokú Bíróság az ítéletében a tényállásnak az

99 – A megtámadott határozat 162. preambulumbekezdése.

100 – A megtámadott határozat 35. és 36. preambulumbekezdése.

101 – A megtámadott határozat 53–57. preambulumbekezdése.

102 – Hivatkozás az 58. lábjegyzetben.

iránymutatásban foglalt harmadik ismérv, „az érintett földrajzi piac mérete" alapján történt vizsgálata során egymásnak ellentmondó kijelentéseket tettek.

284. Ezen ismérv kapcsán a Bizottság és az Elsőfokú Bíróság minden további nélkül meg tudta állapítani, hogy a négy legnagyobb tagállam piacát érintő jogsértés „kiterjedt földrajzi piacot" érint.

285. A felperes véleménye, amely szerint ellentmondás feszül e megállapítás és az arra való utalás között, hogy a jogsértéssel érintett termékek csak az OCTG csövek és csővezetékek teljes piacának 19%-át tették ki, olyan, mintha az almát a körtéhez hasonlítanánk.

286. A jogsértéssel érintett földrajzi piac meghatározása független ugyanis a jogsértés tárgyát képező és annak hatása által érintett termékpiacok meghatározásától.

287. A harmadik kifogás keretében tárgyalt négy pont közül az utolsóval – a felperes szerepe és magatartása a megállapodások létrejöttének és betartásának során mint a bírság megállapítását befolyásoló tényező – a tizedik, egy hasonló érvvel alátámasztott jogalap keretében fogok foglalkozni.

288. Az első pontban a felperes arra hivatkozik, hogy a Bizottságnak és az Elsőfokú Bíróságnak a megállapított bírságok összegét a jogsértésben részt vevő vállalkozások méretéhez *kellett volna* igazítania.

289. Az ezzel kapcsolatban elsőként felmerülő kérdés, hogy az iránymutatás 1.A. pontjának hatodik bekezdéséből [103] fakadóan terheli-e a Bizottságot a megkülönböztetésre vonatkozó ilyen kötelezettség, amelynek betartását az Elsőfokú Bíróságnak ellenőriznie kellett volna.

290. E kérdésre nemleges választ kell adni, mivel az iránymutatás vonatkozó része egyértelműen vagylagosan fogalmaz: „[...] néhány esetben szükségessé válhat [...]".

291. Erre az eredményre jutott az Elsőfokú Bíróság is a megtámadott ítélet 282. pontjában, amelyben megállapította, hogy az egyes

103 – Hivatkozás a 79. lábjegyzetben.

vállalkozások méretei szerinti súlyozás nem állandó része annak a számításnak, amelyet a Bizottság magára nézve kötelezővé tett. Majd az Elsőfokú Bíróság a terjedelmes ítélkezési gyakorlatra [104] hivatkozva emlékeztet arra, hogy a Bizottság a bírságok kiszabásának terén széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik.

292. Az az érv ezért, amely szerint a Bizottságnak a bírságok összegét a határozatában súlyoznia kellett volna, és ezt az Elsőfokú Bíróságnak ellenőriznie kellett volna, véleményem szerint megalapozatlan.

293. Az e kifogás keretében előadott további két pontban a felperes az Elsőfokú Bíróság által a kiszabott bírság összegével kapcsolatban tett megállapításokat vitatja. A felperes lényegében azt kifogásolja, hogy az Elsőfokú Bíróság az arányosság elvét megsértve nem vette figyelembe, hogy a felperes mind forgalom, mind létszám, mind mérleg szempontjából sokkal kisebb vállalkozás, mint a jogsértés egyéb résztvevői.

294. E pont értékelése tekintetében utalok a jelen indítvány 268. és 270. pontjában tett előzetes megjegyzéseimre.

295. Ezekből egyrészt kitűnik, hogy az Elsőfokú Bíróság a bírság összege arányosságának értékelése során nincs az iránymutatáshoz kötve. Még ha az iránymutatás a Bizottságot mérlegelésre is kötelezné, ez az Elsőfokú Bíróság által elvégzett értékelésre nem lett volna hatással.

296. Másrészt az ott elmondottakból kitűnik, hogy a Bíróság csak akkor jogosult az Elsőfokú Bíróság értékelését a sajátjával felváltani, ha az előbbi a tények téves értékelésén nyugszik, vagy az Elsőfokú Bíróság a jogot tévesen alkalmazta.

297. Az Elsőfokú Bíróság a megtámadott ítélet vonatkozó pontjaiban mindenekelőtt megállapította, hogy a Dalmine „nagyméretű vállalkozás" (286. pont), majd kifejtette, hogy a Dalmine-nal szemben kiszabott bírság összege jelentősen alacsonyabb, mint a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdésében meghatározott – a forgalomhoz viszonyítva mért – 10%-os küszöb (287. pont).

298. A megtámadott ítélet további pontjaiban (288–296. pont) sem található nyilvánvaló indokolási hiba.

299. A kifogás végül, amely szerint az Elsőfokú Bíróság jogsértően nem foglalkozott a felperesnek a megtámadott ítélet 320. pontjában ismertetett érvelésével, ebben

104 – Többek között a Bíróság C-137/95. P. sz., SPO és társai kontra Bizottság ügyben 1996. március 25-én hozott végzésének (EBHT 1996., I-1611. o.) 54. pontja és a 91. lábjegyzetben hivatkozott „PVC II"-ügyben hozott ítélet 465. pontja.

az összefüggésben nem elfogadható. E kifogással a felperes arra kívánt hivatkozni, hogy alapos indok volt az enyhítő körülmények elismerésére, miközben itt arról van szó, hogy a részt vevő vállalkozások mérete alapján kellett volna-e súlyozást alkalmaznia az Elsőfokú Bíróságnak a bírságok összegének értékelésekor.

300. Ezenfelül szükséges utalni arra is, hogy a felperes nem magyarázza meg, miért kellett volna az általa a 320. pont szerint ismertetett számokat e súlyozás során figyelembe venni.

301. Ezért megállapítom, hogy a kilencedik jogalap keretében emelt harmadik kifogás is a maga egészében megalapozatlan.

302. Hogy a tizedik jogalap keretében emelt első kifogás nyilvánvalóan megalapozatlan, kitűnik a jelen indítvány 267. pontjában szereplő előzetes megjegyzésből: a Bizottság nem volt köteles határozatának indokolásakor a felperes valamennyi érvével kifejezetten foglalkozni.

303. A második kifogás is nyilvánvalóan megalapozatlan. Az Elsőfokú Bíróság az állandó ítélkezési gyakorlattal [105] összhangban helyesen állapította meg, hogy a felperesnek a határozatban megjelölt megállapodások létrejötte és betartása során játszott szerepe és tanúsított magatartása nem szolgálhat az adott esetben a bírság csökkentését eredményező enyhítő körülmények megállapításának alapjául.

304. A harmadik kifogás szintén nyilvánvalóan elfogadhatatlan. Nem lehetséges ugyanis egy jogsértést a Bizottság első vizsgálati cselekményeit követően megszüntetni, ha a résztvevők már e bizottsági cselekmények megkezdése előtt elhatározták a jogsértés megszüntetését. Az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy a részt vevő vállalkozások azelőtt határozták el együttműködésük befejezését, mielőtt a Bizottság 1994. december 1-jén és 2-án az első vizsgálatokat elvégezte volna. A kettő között ezért nem áll fenn okozati összefüggés.

305. Amennyiben a negyedik kifogás arra az összehasonlításra vonatkozik, amelynek keretében az Elsőfokú Bíróság a felperes részéről a Bizottság által a kifogásközlés átadását megelőzően végzett vizsgálatban tanúsított együttműködés mértékét a Vallourec együttműködésével hasonlította össze, hajlok arra, hogy azt elfogadhatatlannak minősítsem, mivel az tények megállapítását és értékelését érinti.

105 – Az Elsőfokú Bíróság – többek között a T-327/94. sz., SCA Holding kontra Bizottság ügyben 1998. május 14-én hozott ítélet (EBHT 1998., II-1373. o.) 142. pontjában és a 9. lábjegyzetben hivatkozott „cement"-ügyben hozott ítélet 1389. pontjában – többször megerősítette, hogy e tekintetben szigorú kritériumok érvényesülnek.

306. A negyedik kifogás megalapozatlan annyiban is, amennyiben a felperes egyik érvét a megtámadott ítélet 345. pontjából vezeti le, amelyben megállapítást nyert, hogy a kifogásközlésben megállapított tényállás elismerése a Bizottság munkáját jelentősen megkönnyítette. Ezt azonban a bírság 20%-os csökkentésének formájában már tekintetbe vették.

VI – A költségek

307. Mivel arra a végkövetkeztetésre jutottam, hogy e fellebbezés egészében megalapozatlan, javasolom a felperest a fellebbezési eljárás költségeinek viselésére kötelezni.

VII – Végkövetkeztetések

308. Az ismertetett indokok alapján a Bíróságnak javasolom

– a jelen fellebbezés egészét megalapozatlannak minősíteni,

– a felperest a fellebbezési eljárás költségeinek viselésére kötelezni.